

ΠΟΡΙΣΜΑ
της Ομάδας Εργασίας για την
αναμόρφωση του θεσμού της
ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΙΟΣ 2009

Ομάδα Εργασίας

Πρόεδρος : Δημήτριος Αθ. Μπούρλος

Μέλη : Γεώργιος Ψηλός

Αικατερίνη Γραμματικά

Δημήτριος Κυριάκης

Ιωάννα Γάτη

Ευάγγελος Τσιάκαλος

Αικατερίνη Ταλιαδώρου

Μαρία Πολυχρονοπούλου

Γραμματείς: Γεώργιος Λουκής

Αδαμαντία Σταματάκη

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
Μέρος Πρώτο : Γενικό	10

1. Ιστορική Αναδρομή του Θεσμού	10
2. Η κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα	17
Μέρος Δεύτερο : Ειδικό	20
1. Αρμόδιος Φορέας για την απονομή της Κύριας Σύνταξης	20
2. Υπολογισμός Ποσού Σύνταξης	30
3. Επιμερισμός Δαπάνης για τους συμμετέχοντες Φορείς	38
Μέρος Τρίτο : Επί μέρους θέματα Διαδοχικής Ασφάλισης	41
1. Επικουρική Ασφάλιση - Σύνταξη	41
2. Εφάπαξ Παροχή	43
3. Εργατικό ατύχημα - Επαγγελματική Ασθένεια	45
4. Ασφάλιση Ασθένειας	46
5. Προαιρετική Συνέχιση της Ασφάλισης	47
6. Χρόνος Ασφάλισης	48
7. Υπολογισμός Χρόνου Παράλληλης Ασφάλισης	50
8. Προσμέτρηση Χρόνου Ασφάλισης μετά την Συνταξιοδότηση	52
9. Επίλυση Αμφισβητήσεων	55
Μέρος Τέταρτο : Απαραίτητες παρεμβάσεις για επιτάχυνση και βελτίωση της διαδικασίας απονομής	56

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν πόρισμα αποτελεί προϊόν μελέτης και εργασίας της Ομάδας Εργασίας - Επιτροπής που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Φ80000/οικ. 3096/168/130/16-2-2009 Απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας με σκοπό την διατύπωση

προτάσεων για την αναμόρφωση του θεσμού της Διαδοχικής Ασφάλισης και ειδικότερα σε θέματα που αναφέρονται στον υπόχρεο φορέα, τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης και την επί μέρους επιβάρυνση των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η έναρξη των εργασιών της Επιτροπής έγινε την 19η Φεβρουάριου 2009 και μέχρι την ολοκλήρωση του πορίσματος πραγματοποιήθηκαν 15 συνεδριάσεις. Τα μέλη της Επιτροπής ανελάμβαναν και την προεργασία και μελέτη κατ' ιδίαν θεμάτων εκτός των ημερών και ωρών Συνεδρίασης της Επιτροπής. Τις εργασίες της Επιτροπής συνέδραμαν κατά περίπτωση οι αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας είτε με παροχή πληροφοριών, σκέψεων και προβληματισμών είτε με συμμετοχή στελεχών τους σε ορισμένες από τις Συνεδριάσεις της Επιτροπής. Ειδικά τα στελέχη της Διεύθυνσης Αναλογιστικών Μελετών του Υπουργείου κα Ζουλάκη Αγγελική και κος Νιάρχος Παναγιώτης συμμετείχαν σχεδόν σε όλες τις Συνεδριάσεις της Επιτροπής.

Σημαντική στήριξη στο έργο της Επιτροπής παρείχε ο κος Χριστόφορος Σκιαδάς, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Αναλογιστικών Μελετών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ο οποίος παρεβρέθη σε πολλές από τις Συνεδριάσεις αλλά επεξεργάσθηκε και εκτός Συνεδριάσεων στοιχεία συνταξιοδοτικών περιπτώσεων που τέθηκαν υπόψη του από την Επιτροπή, και εκ μέρους του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων οι κα Αϊλαμάκη Μαρία και κος Ζαχαρής Ιωάννης που συμμετείχαν ενεργά στις Συνεδριάσεις της Επιτροπής.

Σε κάποιες από τις Συνεδριάσεις της Επιτροπής εκλήθησαν και διατύπωσαν απόψεις για την εφαρμογή του Θεσμού ο αρμόδιος Διευθυντής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στελέχη του Ν.Α.Τ.

Οι εργασίες της Επιτροπής εξ αρχής εποπτεύοντο από τον αρμόδιο Υφυπουργό κ. Γεώργιο Κοντογιάννη, ο οποίος καθ' όλη την διάρκεια των εργασιών ενημερωνόταν για την εξέλιξή τους, συμμετείχε δε σε κάποιες από τις Συνεδριάσεις της.

Κατ' αρχήν έγινε εκτενής διερεύνηση της ισχύουσας κατάστασης όπως αυτή διαμορφώθηκε με την εξέλιξη του Θεσμού, ταυτόχρονα δε ερευνήθηκε και συζητήθηκε αντίστοιχη λειτουργία του Θεσμού αυτού, στις χώρες της Ευρώπης.

Σε δεύτερη φάση εξετάστηκαν κατ' αρχήν αυτοτελώς μετά δε συνδυαστικά τα θέματα α) του αρμόδιου φορέα β) του υπολογισμού του ποσού της σύνταξης και γ) του επιμερισμού μεταξύ των φορέων της δαπάνης συνταξιοδότησης στην κύρια και επικουρική ασφάλιση και σύνταξη.

Η Επιτροπή επίσης εξέτασε την υπό το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργία του Θεσμού στην χορήγηση της εφάπαξ παροχής, της ασφάλισης ασθενείας και του εργατικού ατυχήματος. Επίσης ασχολήθηκε εκτενώς με τα θέματα της προσμέτρησης χρόνου ασφάλισης από συνταξιούχο, της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, της παράλληλης ασφάλισης και της επίλυσης αμφισβητήσεων που δημιουργούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης.

Προκειμένου η Επιτροπή να καταλήξει σε συμπεράσματα και προτάσεις ήθελε να έχει στην διάθεσή της όσο δυνατόν ευρύτερο πεδίο προβληματισμών, σκέψεων και προτάσεων τόσο από ασφαλιστικούς φορείς που δεν «εκπροσωπούντο» στην Επιτροπή όσο και από λοιπούς φορείς και

κοινωνικούς εταίρους που αναμφίβολα είχαν και έχουν άποψη για τον τρόπο λειτουργίας του Θεσμού και ενδεχομένως προτάσεις και υποδείξεις για την βελτίωσή του.

Στα παραπάνω πλαίσια απεστάλησαν επιστολές προς τους Προέδρους της ΓΕΣΕΒΕ, της ΑΔΕΔΥ, της ΓΣΕΕ, της ΕΣΕΕ, της ΕΣΗΕΑ, του ΣΕΒ, της ΠΟΠΟΚΠ, του ΓΛΚ, του ΕΤΑΑ, του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, του ΕΤΕΑΜ, του ΝΑΤ, του ΤΑΥΤΕΚΩ, του ΤΕΑΔΥ, του ΤΕΑΙΤ, του ΤΕΑΠΑΣΑ και του ΤΠΔΥ. Με τις επιστολές αυτές εζητούντο οι απόψεις των φορέων α) αναφορικά με τον αρμόδιο για απονομή φορέα, όταν στην συνταξιοδότηση συμμετέχουν πλείονες φορείς και β) σε σχέση με τον τρόπο υπολογισμού του ποσού της σύνταξης στην διαδοχική ασφάλιση.

Οι απαντήσεις που εστάλησαν από όσους από τους ανωτέρω φορείς ανταποκρίθηκαν, έγιναν αντικείμενο μελέτης από τα μέλη της Επιτροπής και συνεκτιμήθηκαν με τους λοιπούς προβληματισμούς και σκέψεις που είχαν από την κατ' ιδίαν εξέταση των θεμάτων.

Σε τρίτη και τελική φάση η Επιτροπή ασχολήθηκε με το θέμα της βελτίωσης των ακολουθούμενων από τους Φορείς διαδικασιών στην Διαδοχική Ασφάλιση, που είναι ιδιαίτερα σημαντικό, και μπορεί, αν αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά, να επιφέρει σημαντική πρόοδο στην λειτουργία του Θεσμού και σύντμηση του χρόνου απονομής της σύνταξης. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχουν δυσλειτουργίες και προβλήματα που εμφανίζονται επιτακτικά και συνδέονται με την λειτουργία του Θεσμού, στην πραγματικότητα όμως αυτά εκπορεύονται από τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων ασφάλισης. Αν λοιπόν δεν υπάρξει ριζική αντιμετώπισή τους από κάθε φορέα αυτοτελώς, τότε είναι βέβαιο ότι θα αναφύονται και στην Διαδοχική Ασφάλιση, όποιο Θεσμικό πλαίσιο και αν αυτή περιβληθεί με όποιο σύστημα διατάξεων και αν θωρακιστεί και όποιο κεντρικό μηχανογραφικό σύστημα και αν εφαρμόσει.

Η ρύθμιση των θεμάτων της Διαδοχικής Ασφάλισης απευθύνεται και κινείται σε ένα ιδιαίτερα δυσμενές διοικητικό περιβάλλον στο οποίο, παρά τις διαχρονικές προσπάθειες, ο περιορισμός της γραφειοκρατικής αντίληψης δεν έχει γίνει κατορθωτό να επικρατήσει. Πέραν αυτού με τις κατά καιρούς πολλαπλές προσπάθειες ρύθμισης των θεμάτων γίνεται ένας titάνειος αγώνας εναρμόνισης συστημάτων ασφάλισης και συνταξιοδότησης παντελώς ανόμοιων τόσο αναφορικά με τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης όσο και σε σχέση με τους τρόπους υπολογισμού του ποσού της σύνταξης. Έτσι λοιπόν για παράδειγμα πρέπει να βρεθεί ένας ενοποιημένος τρόπος προσφοράς συνταξιοδοτικής παροχής ενός φορέα που συνταξιοδοτεί γυναίκες (μητέρες ανηλίκων) σε ηλικία 50 ή 55 ετών με ένα άλλο ο οποίος συνταξιοδοτεί στα 60, που για τον υπολογισμό της σύνταξης ο πρώτος λαμβάνει υπόψη την καλύτερη 5ετία της τελευταίας 10ετίας ενώ ο δεύτερος εισφορές που καταβλήθηκαν κατά την διάρκεια όλου του ασφαλιστικού βίου.

Τα προβλήματα της κατηγορίας αυτής περιορίζονται συν τη παρόδω του χρόνου και όσο αυξάνει ο αριθμός των πρωτοασφαλιζομένων μετά την 1-1-1993 (σήμερα περίπου υπολογίζεται στο 65% των ασφαλισμένων για το Ι.Κ.Α. ενώ για άλλους φορείς το ποσοστό είναι χαμηλότερο), για τους οποίους όπως είναι γνωστό εν πολλοίς ισχύουν κοινές συνταξιοδοτικές διατάξεις για τους ασφαλισμένους όλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Με δεδομένη την αρμοδιότητα της επιτροπής για υποβολή προτάσεων σε συγκεκριμένο θέμα και για ορισμένο τομέα της κοινωνικής ασφάλισης στην χώρα μας, το πόρισμα περιορίζεται σε λύσεις που κινούνται στα πλαίσια του ισχύοντος συστήματος και δεν απαιτούν συνολικότερες αλλαγές του ή ριζική αναδιάρθρωσή του.

Είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι το πόρισμα αποτελεί μια συνισταμένη προτάσεων και απόψεων των μελών της. Έγινε ιδιαίτερη προσπάθεια οι προτεινόμενες λύσεις να ικανοποιούν τις βασικές αρχές της

κοινωνικής και ιδίως της Διαδοχικής Ασφάλισης, όπως αυτές έχουν διαχρονικά αναδειχθεί και διατυπωθεί τόσο από την νομολογία όσο και από την ασφαλιστική πρακτική.

Η διατήρηση ή η μη απώλεια ασφαλιστικών δικαιωμάτων στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος αναγκάζεται ή επιλέγει να μεταβάλει ασφαλιστικό φορέα θεωρούμε ότι πρέπει να βρει ένα πεδίο σταθερής ισορροπίας με την αποφυγή δημιουργίας ευκαιριών προφανούς και εύκολης καταστρατήγησης του συστήματος. Το ρυθμιστικό πλαίσιο αναμφίβολα πρέπει να έχει μια προσαρμοστική ελαστικότητα ώστε να καλύπτει το ευρύτερο δυνατό πεδίο περιπτώσεων συνταξιοδότησης χωρίς όμως να παρέχει ευκαιρίες λήψης παροχών που χωρίς την Διαδοχική Ασφάλιση δεν θα υπήρχαν.

Ολοκληρώνοντας οφείλουμε να τονίσουμε ότι η Επιτροπή στο σύνολό της αλλά και κάθε μέλος της ξεχωριστά εργάστηκε με αίσθημα δικαίου, με πλήρη συναίσθηση κοινωνικής ευθύνης αλλά και πνεύμα ευαισθησίας προς τους ασφαλισμένους της χώρας μας και με γνώμονα και απώτερο σκοπό το αληθές συμφέρον τους. Θεωρεί δε ότι οι προτάσεις της, που στοχεύουν σε σταθερή και συνεχή μακροπρόθεσμη βελτίωση του θεσμού και δεν προσφέρονται για πρόσκαιρο και ανούσιο εντυπωσιασμό, μπορεί να μην εξαλείφουν κάθε υφιστάμενη αδικία αλλά σαφώς θα βελτιώσουν στο μέτρο του δυνατού, υπό το ισχύον σύστημα, το θεσμό της Διαδοχικής Ασφάλισης στην χώρα μας, που είναι φανερό ότι με την αναμενόμενη εξέλιξη της οικονομικοκοινωνικής πραγματικότητας θα αφορά όλο και περισσότερους ασφαλισμένους.

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΓΕΝΙΚΟ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Η Διαδοχική Ασφάλιση σε πλείονες του ενός φορείς κοινωνικής ασφάλισης κατά το διάστημα του ενεργού ασφαλιστικού βίου αποτελούσε και αποτελεί σύνηθες φαινόμενο. Οφείλεται αφενός στο κατακερματισμό της ασφαλιστικής προστασίας σε πολλούς ομοειδείς φορείς, καθένας από τους οποίους έχει προσδιορισμένο, με διατάξεις αναγκαστικού δικαίου τον κύκλο των ασφαλισμένων προσώπων και αφετέρου στις ανάγκες ή ευκαιρίες που εμφανίζονται ποικιλοτρόπως σε καθένα για αλλαγή επαγγελματικής απασχόλησης.

Έτσι το θέμα συνυπολογισμού του χρόνου που διανύθηκε σε διάφορους φορείς από το φορέα που απονέμει τη σύνταξη αποτέλεσε αντικείμενο νομοθετικών ρυθμίσεων.

1. Το πρώτο βήμα στην αντιμετώπισή του έγινε με τον α.ν. 594/37 αρθρ. 7 §
2. Η σχετική ρύθμιση προέβλεπε τη μεταφορά των ατομικών, σε εισφορές, λογαριασμών από τον προηγούμενο ασφαλιστικό φορέα, στον οποίο διετέλεσε ασφαλισμένος, στο νέο.

2. Στη συνέχεια με τον α.ν. 1846/51 άρθρ. 51 έγιναν ρυθμίσεις καινοφανείς για την εποχή διότι η διάταξη επέτρεπε το συνυπολογισμό κάθε προηγούμενου χρόνου ασφάλισης, με την ιδιότητα του μισθωτού χωρίς μεταφορά εισφορών, υπό τον όρο ότι κατά την επαλήθευση του ασφαλιστικού κινδύνου στον τελευταίο Οργανισμό ο μισθωτός είχε πραγματοποιήσει σε αυτόν 300 τουλάχιστον Ημέρες Εργασίας (Η.Ε.) στην ασφάλισή του και παρήλθε διετία τουλάχιστον από την υπαγωγή του στην ασφάλιση του νέου φορέα. Αν δεν συνέτρεχαν οι ως άνω δύο προϋποθέσεις (300 Η.Ε. και διετή ασφάλιση) η σύνταξη απονέμετο κατά τις προϋποθέσεις του τελευταίου Οργανισμού, αυτή όμως καταβαλλόταν από τον ασφαλιστικό Οργανισμό στον οποίο είχε το μεγαλύτερο αριθμό Η.Ε.

Το αυτό ίσχυσε και για ασφάλιση σε φορέα επικουρικής σύνταξης μισθωτών.

3. Τέλος, το υπόψη θέμα αντιμετωπίστηκε σε νέα βάση και με άλλη Φιλοσοφία για όλους τους Φορείς, πλην Δημοσίου (ρυθμίστηκε με διατάξεις ν. 1405/1983 κατ' αρχήν), με το ν.δ. 4202/01, όπως τροποποιήθηκε⁽¹⁾ και ισχύει. Το δίκαιο αυτό διέπεται ως γνωστό από τις εξής βασικές αρχές.

α. Μη απώλεια χρόνου ασφάλισης. Βασική επιδίωξη του ν.δ. 4202/61, όπως τροποποιήθηκε, είναι να μη χάνεται ο χρόνος ασφάλισης που διανύθηκε από τον ασφαλισμένο σε περισσότερους από ένα ασφαλιστικούς Οργανισμούς, αλλά αντιθέτως ο χρόνος αυτός να θεωρείται από τον ασφαλιστικό Οργανισμό που απονέμει τη σύνταξη ως ενιαίως διανυθείς (ΣΤΕ 840/68, ΓΕ: Σ24/72/1986).

⁽¹⁾ Βλ.: Νόμος Ν.Δ/τα ή Α.Ν.: 4169/61 άρθρ. 22 § 8, 4435/64 άρθρ. 11, 4476/65 άρθρ. 33, 1390/73 άρθρ. 6, 468/74, 825/78 άρθρ. 2 και άρθρ. 11, 1085/80 άρθρ. 40, 1140/81 ' άρθρ. 11, 1405/83 άρθρ. 9-13, 1469/64 άρθρ. 31, 1539/85 άρθρ. 4 § 1, 2, 1711/87 άρθρ. 2 § 2 , 4, 1902/90 άρθρ. 14-15, 2079/92 άρθρ. 7 § 2, 17 και 18 § 1, 2, 5, 2084/92 άρθρ. 17 § 3, 20 και 69, 2217/94 άρθρ. 7, 2227/94 άρθρ. 4 § 4, 2320/95 άρθρ. 5 § 3, 7, 8, 2335/95 άρθρ. 7 § 2, 2458/97 άρθρ. 13, 2556/97 άρθρ. 15 § 1, 2, 2676/99 άρθρ. 35 § 1, 77 § 2, 4, 2874/2000 άρθρ. 29, 3050/02 άρθρ. 8 § 1-3, άρθρα 1-3 ν. 3232/2004 και 3655/08 άρθρ. 147 § 2.

β. Καθολικότητα εφαρμογής. Η προστασία για τη διατήρηση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων από τη ΔΑ εκτείνεται στους ασφαλισμένους όλων των φορέων κατά κλάδο ασφάλισης, ανεξαρτήτως ασκηθέντος επαγγέλματος (μισθωτού, επαγγελματίου, επιστήμονος), πλην των εξαιρέσεων που αναφέρονται κατωτέρω.

γ. Προαιρετική προσχώρηση. Αφήνει στον ασφαλισμένο τη διακριτική ευχέρεια να προσφύγει στις διατάξεις του ν.δ. 4202/61 ή να ασκήσει αυτοτελώς το δικαίωμα σε σύνταξη από τους φορείς, στους οποίους ασφαλίστηκε διαδοχικά, εφόσον σε κάθε έναν από αυτούς, θεμελιώνει τέτοιο δικαίωμα (ΑΠ 431/69, ΣΤΕ: 2160/70, 1479/74, 3352/86) ή προτίθεται να συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για να θεμελιώσει.

Η αρχή είναι εφαρμοστέα σε κάθε περίπτωση συντάξεως, ήτοι λόγω γήρατος (εγκ. 172/64, 199/65), αναπηρίας από κοινή νόσο (ΣΤΕ 2259/52, 2803/90) ή εργατικό ατύχημα (ΓΕ: ΙΚΑ 113910/30-9-66) και λόγω θανάτου ασφαλισμένου.

δ. Ενιαία άσκηση του δικαιώματος. Η υποβολή αίτησης για απονομή σύνταξης σε τίνα φορέα απ' αυτούς στους οποίους ασφαλίστηκε διαδοχικώς, η οποία συνήθως απευθύνεται στον τελευταίο, συνιστά άσκηση συνταξιοδοτικού δικαιώματος έναντι του φορέα στον οποίο απευθύνθηκε αλλά και όλων των φορέων στους οποίους ασφαλίστηκε διαδοχικά (ΣΤΕ: 2427/71, 133/74, 3851/79, 2640/80, 828/85, 352/86 τ., 153/90, εγκ. 118/86).

ε. Επικρατέστεροι οι κανόνες της Διαδοχικής Ασφάλισης από τις καταστατικές διατάξεις των ταμείων. Κρίθηκε ότι οι διατάξεις της Διαδοχικής Ασφάλισης κατισχύουν εκείνων των Καταστατικών διατάξεων των Ταμείων και δεν είναι δυνατή η τροποποίησή τους με βάση τις εξουσιοδοτήσεις που προβλέπουν για τα επί μέρους Καταστατικά (ΣΤΕ: 3372/72 και 887/84).

στ. Διαχρονικό δίκαιο. Επί δύο διαφορετικών νομοθετικών ρυθμίσεων κατά το χρόνο επέλευσης της ασφαλιστικής περίπτωσης και αίτησης για σύνταξη εφαρμόζεται η ευμενέστερη ρύθμιση (ΓΝ. ΝΣΚ 642/93).

Ειδική πρόβλεψη έκαμε ο νομοθέτης για πρόσωπα που ασφαλίθηκαν σε φορείς οι οποίοι συγχωνεύονται σε άλλους όμοιους τοιούτους, ορίζοντας ότι οι τελευταίοι υποκαθίστανται στις υποχρεώσεις των συγχωνευθέντων Ταμείων.

Μερικές εξαιρέσεις από το σύστημα ρητώς προβλέφθηκε από το νόμο έπαυσαν να ισχύουν μετά την υπαγωγή στο σύστημα και του Δημοσίου (βλ. αμέσως κατωτέρω).

Ωστόσο έμειναν εκτός του πεδίου εφαρμογής του Θεσμού πρόσωπα ασκούντα ειδικά καθήκοντα όπως είναι:

αα) Βουλευτές. Αυτοί δεν έχουν την ιδιότητα υπαλλήλου. Στη δημοκρατική Πολιτεία οι βουλευτές εκτελούν υψηλό λειτούργημα. Το δικαίωμα σε σύνταξη αυτών από το πρώην ΤΑ Βουλευτών και σήμερα από το Δημόσιο (ν.δ. 99/74 και ψήφισμα Ζ΄ 1975) διέπεται από όρους διαφέροντες των άλλων ασφαλιστικών Οργανισμών και ως εκ τούτου δεν προστατεύονται από το δίκαιο της ΔΑ (ΣτΕ 151/68, 2335/87).

Οι διατάξεις όμως του ν. 1405/83, οι οποίες προβλέπουν τη μεταφορά χρόνου υπηρεσίας από το Δημόσιο σε ασφαλιστικούς Οργανισμούς και αντίστροφα (βλ. κατωτ. περιπτ. 4) εφαρμόζονται και για τους Βουλευτές.

Επί πλέον οι Βουλευτές διατηρούν δικαίωμα παραλλήλου ασφαλίσεώς τους στο ΙΚΑ ή άλλους φορείς, υπό προϋποθέσεις.

ββ) Εκπρόσωποι Εργατικών Επαγγελματικών Οργανώσεων. Αυτοί ασκούν αιρετό συνήθως λειτούργημα στις οργανώσεις που εκπροσωπούν, δεν είναι υπάλληλοι αυτών και το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από το πρώην ΤΕΑ

Εκπροσώπων και Υπαλλήλων Εργατικών Επαγγελματικών Οργανώσεων διεπόταν από ευνοϊκές γι' αυτούς διατάξεις (ΣτΕ 2273/71). Άρα η επικουρική ασφάλιση αυτών στο ως άνω Ταμείο δεν μεταφέρεται σε άλλο επικουρικό Ταμείο ούτε το Ταμείο δέχεται για τα πρόσωπα αυτά ασφάλιση από άλλο όμοιο (επικουρικό) Ταμείο.

γγ) Διοικητές, Υποδιοικητές Τραπεζών. Στα πρόσωπα της κατηγορίας αυτής που ασφαλίζονται στα οικεία Ταμεία του προσωπικού των Τραπεζών δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 4202/61 (ΣτΕ 1359/78).

δδ) Επιδοματούχοι του ΤΑΤΤΑ. Πρόκειται για τους τεχνικούς τύπου Αθηνών και Θεσ/νίκης, οι οποίοι με το ν. 1186/81 έτυχαν ειδικού επιδόματος λόγω της εισαγωγής νέας τεχνολογίας στο τύπο. Το ΣτΕ δέχεται ότι η παροχή αυτή αποτελεί νέο κίνδυνο και για τη χορήγησή της δεν εφαρμόζονται οι κανόνες της, ΔΑ (ΣτΕ: 4039/88, 819, 4048/88, Διοικ.Πρ.Αθ. 16274/89).

4.α. Για το Δημόσιο, το θέμα της Δ.Α. μεταξύ αυτού και των Ασφαλιστικών Οργανισμών και αντίστροφα, ήρθε στο προσκήνιο με τη σημερινή μορφή με το ν. 2084/92 άρθρ. 17 § 3 και 20 όπως τροποποιήθηκε⁽²⁾ για τους από 1-1-1983 και εφεξής διοριζομένους (εγκ. ΙΚΑ 16/2000).

Για τους πριν από την ως άνω ημερομηνία διορισθέντες στο Δημόσιο, αντί της Δ.Α. επιτρέπεται η εξαγορά του αντιστοίχου χρόνου και η μεταφορά του από και προς το Δημόσιο και η μετουσίωσή του σε χρόνο ασφάλισης στο νέο φορέα.

Τα ως άνω δικαιώματα ισχύουν και για το προσωπικό των ΝΠΔΔ το οποίο συνταξιοδοτείται από αυτά με προϋποθέσεις όμοιες των δημοσίων

⁽²⁾ Με τους νόμους: 2227/94 άρθρ. 4 § 4, 2320/95 άρθρ. 5 § 3 και 8, 2703/99 άρθρ. 5 § 10, 3234/04 άρθρ. 2 § 13 και 3408/05 άρθρ. 3 § 21

υπαλλήλων είτε με παραπεμπτικές προς αυτό διατάξεις είτε με θεσμοθετούμενες όμοιες κατά περίπτωση.

β. Έμμεση σχέση με το θεσμό της Διαδοχικής Ασφάλισης έχουν και οι ακόλουθες διατάξεις που ίσχυσαν και ισχύουν στο Δημόσιο. Τούτο, χάριν της πληρέστερης ασφαλιστικής προστασίας των προσώπων που μεταφέρονται ή εντάσσονται σε αυτό από άλλες υπηρεσίες, το προσωπικό των οποίων είχε άλλο συνταξιοδοτικό καθεστώς ή με την ιδιότητα του εκτάκτου δημοσίου υπαλλήλου μονιμοποιείται σε αυτό, έχει παράσχει κατά καιρούς τη δυνατότητα, κατά περίπτωση με έγκαιρη δήλωση, να διατηρήσει το παλιό συνταξιοδοτικό καθεστώς (βλ. Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων - Π.Δ. 169/2007 - άρθρ. 84). Ήδη, το αυτό θέμα ρυθμίζεται ως άνω κατά τρόπο πάγιο και μόνιμο σε κάθε μεταφορά ή μετάταξη σε αυτό υπαλλήλων από άλλες Υπηρεσίες, (ν. 3408/05 άρθρ. 4 § 2, όπως αντικ. με το ν. 3513/06 άρθρ. 4 § 17). Με τον τρόπο αυτό η μεταφορά ή ένταξη στο Δημόσιο προσώπων που βρίσκονται σε προσυνταξιοδοτική ηλικία ή έχουν άλλους λόγους διατήρησης της προγενέστερης ασφάλισής τους (π.χ. ασφάλιση στα ΒΑΕ, χήρες - χήροι κ.ά.) τους παρέχει τη δυνατότητα απαλλαγής από τα μειονεκτήματα που ενδέχεται να έχει γι' αυτούς η υποχρεωτική ασφάλιση στο Δημόσιο.

Τα θέματα που κυριαρχούν στην διαδοχική ασφάλιση είναι:

Πρώτο: Ποιος καθίσταται κατά περίπτωση φορέας απονομής της σύνταξης.

Δεύτερο: Με ποια μέθοδο υπολογίζεται το ποσό της απονεμούμενης σύνταξης και

Τρίτο: Ποια η επιβάρυνσή του ή των φορέων που μετέχουν στη σύνταξη.

2. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η τελευταία σοβαρή προσπάθεια αντιμετώπισης των θεμάτων της διαδοχικής ασφάλισης έγινε με τον ν. 3232/2004 (άρθρα 1 έως και 3). Με τις διατάξεις του νόμου αυτού επιχειρήθηκε κατ' αρχήν μια νέα προσέγγιση στον τρόπο υπολογισμού της συνταξιοδοτικής συμμετοχής του κάθε φορέα τόσο στον υπολογισμό του ποσού όσο και στην δαπάνη συνταξιοδότησης δευτερευόντως δε η δημιουργία θεσμικού πλαισίου διευκόλυνσης - επιτάχυνσης της διαδικασίας.

Στα επί μέρους κεφάλαια που ακολουθούν εξετάζονται αναλυτικά τα τρία κυρίαρχα θέματα της διαδοχικής ασφάλισης, διατυπώνονται δε αναλυτικά οι σκέψεις και προτάσεις της Επιτροπής.

Εκείνο βεβαίως που πρέπει να επισημανθεί μετά πάροδο πέντε περίπου ετών από την εφαρμογή των νέων διατάξεων είναι ότι κατ' αρχήν για διάφορους λόγους ο χρόνος που απαιτείται για να εκδοθεί μια συνταξιοδοτική απόφαση, όταν υπάρχει διαδοχική ασφάλιση, εξακολουθεί να είναι αρκετά μακρύς. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι όταν απονέμων φορέας είναι το Ι.Κ.Α. ή ο Ο.Α.Ε.Ε. ο χρόνος αυτός προσεγγίζει κατά μέσο όρο το ένα έτος, όταν ο αντίστοιχος μέσος χρόνος έκδοσης απόφασης χωρίς διαδοχική ασφάλιση είναι 3 έως 4 μήνες για το Ι.Κ.Α. και 6,5 μήνες για τον Ο.Α.Ε.Ε.. Αντίστοιχες διαφοροποιήσεις εμφανίζονται και στους άλλους ασφαλιστικούς φορείς. Βεβαίως όταν αναφερόμεθα σε μέσο χρόνο εννοούμε ότι υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί να αφορούν και το 30% του συνόλου, οι οποίες υπερβαίνουν το έτος. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η μεγάλη αυτή καθυστέρηση υποδηλώνει δυσλειτουργία, κακή οργάνωση, αναδεικνύει την ανάγκη εξέτασης του θέματος και επιβάλλει την βελτιωτική παρέμβαση στην διαδικασία τόσο αναφορικά με το πλαίσιο των διατάξεων όσο και με την δομή των ακολουθούμενων διαδικασιών.

Πέραν αυτού παρ' ότι οι περισσότερες από τις χαμηλές συντάξεις βελτιώθηκαν με τις τελευταίες διατάξεις και τον νέο τρόπο υπολογισμού, διατυπώνονται παράπονα για το ύψος του ποσού της σύνταξης σε αρκετές περιπτώσεις εφαρμογής του Θεσμού.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι υπάρχουν συνταξιοδοτικές περιπτώσεις που το χαμηλό ύψος του ποσού σχετίζεται με τον τρόπο υπολογισμού από τις διατάξεις του απονέμοντα φορέα. Είναι προφανές ότι οι περιπτώσεις αυτές δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν ευνοϊκότερα από άλλο πλαίσιο διατάξεων διαδοχικής ασφάλισης, εφ' όσον βέβαια δεν υπάρχει

μεταβολή του απονέμοντα φορέα. Η αποκατάσταση αδικιών στο χορηγούμενο ποσό που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο της Διαδοχικής Ασφάλισης αποτέλεσε αντικείμενο εξέτασης της Επιτροπής, η οποία προσπάθησε, στο μέτρο του δυνατού, να βρει όσο το δυνατόν καλύτερες λύσεις θέτοντας όμως προτάσεις κανόνων γενικής αντιμετώπισης και όχι ρυθμίσεων βελτίωσης ατομικών περιπτώσεων.

Είναι γνωστό ότι στις λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες δεν υπάρχουν συστήματα διαδοχικής ασφάλισης που να εμφανίζουν την πολυπλοκότητα του ελληνικού.

Τούτο δε παρ' ότι σε κάποιες από τις χώρες (Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία) υπάρχουν αρκετοί ασφαλιστικοί φορείς που καλύπτουν την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων τους με μισθωτή ή μη μισθωτή ιδιότητα. Θεωρούμε ότι βασικό ρόλο σ' αυτό διαδραματίζει η θεσμοθέτηση κοινών εν πολλοίς ανά φορέα ορίων ηλικίας και γενικά προϋποθέσεων συνταξιοδότησης. Πέραν αυτού βεβαίως ο περιορισμός των φορέων ασφάλισης αναμφίβολα βοηθά στην απλούστευση του εφαρμοζόμενου συστήματος στην Διαδοχική Ασφάλιση.

Στην χώρα μας ο σημαντικός περιορισμός των φορέων ασφάλισης με τον πρόσφατο ν. 3655/2008 δεν εξάλειψε την ανάγκη λειτουργίας συστήματος διαδοχικής ασφάλισης αφού στις περισσότερες περιπτώσεις που έχει πραγματοποιηθεί χρόνος σε διαφορετικούς τομείς (ενταχθέντα Ταμεία) του ίδιου φορέα κατά ρητή νομοθετική πρόβλεψη εφαρμόζονται οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης (ενδεικτικά άρθρ. 2 παρ. 10, άρθρ. 3 παρ. 3, άρθρ. 7 παρ. 4, άρθρ. 28 παρ. 1, άρθρ. 61 παρ. 3 ν. 3655/2008).

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΙΔΙΚΟ

1. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ιστορική Αναδρομή

Από τις διατάξεις του Ν. Δ/γματος 4202/61 που απετέλεσε σταθμό στην εξέλιξη της κοινωνικής ασφάλισης, εκείνη, με την οποία ασχολήθηκε κύρια η Διοίκηση, τα Ανώτατα Δικαστήρια, αλλά κι ο Έλληνας νομοθέτης ήταν η διάταξη του άρθρου 2, αυτού, που καθόριζε τον αρμόδιο φορέα για την απονομή της σύνταξης, στις περιπτώσεις των εργαζομένων που υπήρξαν διαδοχικά ασφαλισμένοι σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς φορείς.

Η ρύθμιση αυτή εύλογα βρισκόταν και βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τόσο της πολιτείας όσο και των ασφαλισμένων.

Το ενδιαφέρον εξηγείται από την προσπάθεια που γίνεται, τόσο από την πλευρά ασφαλισμένων που επιδιώκουν να εξασφαλίσουν παροχές, από τον φορέα που έχει τις υψηλότερες σε σύγκριση με άλλους παροχές, και ευνοϊκότερες προϋποθέσεις, όσο και από την πλευρά του νομοθέτη της χώρας μας που προσπαθεί να διαφυλάξει τον φορέα αυτό από σκόπιμες επιλογές των διαδοχικά ασφαλισμένων.

Ακόμη το ενδιαφέρον για τη διάταξη αυτή πηγάζει και από τον έντονο κοινωνικό χαρακτήρα που πήρε αυτή με τις ερμηνείες που δόθηκαν κατά καιρούς στο περιεχόμενό της, αφού με αυτές καταβλήθηκε προσπάθεια να προστατευθεί ο ασφαλισμένος οπωσδήποτε για να βρεθεί φορέας που θα του εξασφαλίσει παροχές.

Κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του ΝΔ 4202/61 ακολουθήθηκε πιστά η γραμματική διατύπωση του άρθρου 2.

Ο κατ' αρχήν υπόχρεος Οργανισμός για την απονομή της σύνταξης ήταν ο χρονολογικά τελευταίος, στην ασφάλιση του οποίου επαληθεύθηκε ο ασφαλιστικός κίνδυνος, εφόσον με τον συνυπολογισμό των χρόνων ασφάλισης θεμελιώνει το δικαίωμα προς σύνταξη με την προϋπόθεση της πραγματοποίησης των 500 ημερών εργασίας εντός της τελευταίας πενταετίας στην ασφάλισή του.

Για να μη στερηθεί ο ασφαλισμένος τις συντάξεις του εκ του γεγονότος και μόνο της μη πραγματοποίησης των 500 τουλάχιστον ημερών εργασίας στην ασφάλιση του τελευταίου Οργανισμού επιλαμβανόταν του αιτήματος ο Οργανισμός στον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες ημέρες εργασίας, ο οποίος με τη σειρά του, αφού συνυπολόγιζε όλες τις ημέρες εργασίας που είχαν πραγματοποιηθεί στους άλλους φορείς ή χορηγούσε τη σύνταξη ή απέρριπτε το αίτημα, οπότε η περίπτωση έμενε εκεί.

Στην πορεία εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων και με βάση τη διαμορφωθείσα νομολογία η κρίση του δικαιώματος εκτός του τελευταίου

Οργανισμού και του Οργανισμού με τις περισσότερες ημέρες επεκτάθηκε και στους Οργανισμούς κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών εργασίας, αλλά και πάλι στον τελευταίο Οργανισμό, όταν δεν ήταν δυνατή η συνταξιοδότησή του από τους άλλους φορείς, έστω κι αν δεν είχε συμπληρώσει τις 500 ημέρες εργασίας, όταν ο ασφαλισμένος εμποδίσθηκε να τις συμπληρώσει για λόγους ανώτερης βίας.

Έτσι ο ασφαλισμένος στερείτο τη συνταξιοδότηση μόνο αν δεν πληρούσε προϋποθέσεις καμιάς νομοθεσίας από τους Οργανισμούς στους οποίους διετέλεσε διαδοχικά ασφαλισμένος.

Στη συνέχεια το άρθρο 2 του ν. δ/τος 4202/61 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του ν. 1405/83.

Από το κείμενο του άρθρου 9 διαπιστώθηκαν σε σχέση με το άρθρο 2 του ΝΔ 4202/61 ομοιότητες, διαφορές, αλλά και αποδοχή από τον νομοθέτη της ερμηνείας που δόθηκε σ' αυτό από τη διαμορφωθείσα νομολογία.

Με την παρ. 1 αυτού, διατηρείται η κρίση του δικαιώματος από τον τελευταίο φορέα με μεταβολή που επήλθε στον αριθμό των ημερομισθίων που θα έπρεπε να έχεις πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος στον τελευταίο φορέα, προκειμένου να καταστεί αρμόδιος για την απονομή της σύνταξης.

Αντί των 500 ημερομισθίων μέσα στα πέντε προηγούμενα χρόνια πριν από τον ασφαλιστικό κίνδυνο, θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί 1500 ημέρες εργασίας στην ασφάλισή του, είτε την τελευταία χρονική περίοδο της απασχόλησης, είτε προγενέστερα οποτεδήποτε.

Ο τελευταίος Οργανισμός είχε την υποχρέωση, όταν απορριπτόταν το αίτημα από όλους τους φορείς να εξεταστεί και πάλι το αίτημα για σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας, εφόσον είχαν πραγματοποιηθεί στην ασφάλισή του 1000 ημέρες εργασίας και προκειμένου για σύνταξη θανάτου 300 ημέρες εργασίας οποτεδήποτε.

Σήμερα ισχύει το άρθρο 14 του ν. 1902/1990. Με το άρθρο αυτό τροποποιήθηκαν οι παράγραφοι 1,2 και 3 του άρθρου 2 του Ν.Δ. 4202/61, όπως αυτό είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 9 του Ν. 1405/83.

Με τη ρύθμιση της παραγράφου 1 διατηρείται η αρχή της απονομής της σύνταξης από τον τελευταίο Οργανισμό, εφόσον ο ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλισή του 1500 ημέρες εργασίας ή πέντε έτη ασφάλισης οποτεδήποτε, αλλά τίθεται ως πρόσθετη προϋπόθεση η πραγματοποίηση 500 ημερών εργασίας στην τελευταία πενταετία, ώστε να αποφεύγονται οι καταστρατηγήσεις των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης,

Με την παράγραφο 2 παραμένει η ισχύουσα διάταξη, με την οποία καθορίζεται η κρίση του δικαιώματος από τον Οργανισμό στον οποίο πραγματοποίησε ο ασφαλισμένος το μεγαλύτερο αριθμό ημερών εργασίας, εφόσον δεν έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση του τελευταίου Οργανισμού τον αριθμό ημερών εργασίας που ορίζονται από την παράγραφο 1. Τίθεται όμως ως πρόσθετη προϋπόθεση, για να καταστεί αρμόδιος, η συμπλήρωση του ορίου ηλικίας που απαιτείται για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος από τη νομοθεσία του τελευταίου Οργανισμού καθώς και η ύπαρξη του ποσοστού αναπηρίας για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας.

Έτσι, αν ο ασφαλισμένος δεν έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση του τελευταίου Οργανισμού 1500 ημέρες εργασίας ή πέντε έτη ασφάλισης από τις οποίες 500 ημέρες ή 20 μήνες στην τελευταία πενταετία, τότε το δικαίωμά του θα κρίνεται από τον Οργανισμό, στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε τις περισσότερες ημέρες εργασίας η έτη ασφάλισης, στον οποίο δεν περιλαμβάνεται ο τελευταίος, εφόσον υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις :

α. Αν ο ασφαλισμένος ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω γήρατος, θα πρέπει να έχει συμπληρώσει ένα από τα όρια ηλικίας για συνταξιοδότηση που προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου Οργανισμού.

β. Ο ασφαλισμένος που ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω αναπηρίας θα πρέπει να κριθεί ανάπηρος με το ποσοστό αναπηρίας που προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου Οργανισμού.

γ. Τα μέλη της οικογενείας θανόντος ασφαλισμένου που ζητούν να συνταξιοδοτηθούν λόγω θανάτου θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία του Οργανισμού με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης κι όχι του τελευταίου.

δ. Ο ασφαλισμένος συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του Οργανισμού με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης.

Με την παράγραφο 3 παραμένει η ισχύουσα διάταξη που ορίζει ότι αν ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του Οργανισμού, στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε τις περισσότερες ημέρες εργασίας, το δικαίωμα κρίνεται από τους άλλους Οργανισμούς κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών εργασίας, εκτός από τον τελευταίο.

Επίσης παραμένει η διάταξη που ορίζει ότι, αν ο ασφαλισμένος δεν έχει τις προϋποθέσεις όλων των Οργανισμών, στους οποίους ασφαλίσθηκε πριν από τον τελευταίο, τότε ο τελευταίος καθίσταται αρμόδιος για την κρίση του δικαιώματος λόγω γήρατος και αναπηρίας, εφόσον ο ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλισή του 1000 ημέρες εργασίας και για την κρίση του δικαιώματος λόγω θανάτου 300 ημέρες εργασίας. Τίθεται όμως ως πρόσθετη προϋπόθεση ότι από τις 1000 ημέρες εργασίας οι 300 ημέρες ή 12 μήνες πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί την τελευταία πενταετία.

Αιτιολογία

Από την ανωτέρω εκτεθείσα ιστορική αναδρομή του αρμοδίου για την απονομή της σύνταξης φορέα διαφαίνεται ότι η επιμονή του νομοθέτη περί κρίσης του δικαιώματος από τον τελευταίο φορέα δεν ήταν «τυχαία», διότι ο τελευταίος φορέας είναι εκείνος εις τον οποίο επέρχεται ο ασφαλιστικός

κίνδυνος και τη νομοθεσία του οποίου γνωρίζει εκ των προτέρων ο ασφαλισμένος, προκειμένου να αποφασίσει την έξοδό του από την ασφάλιση για να τύχει των παροχών.

Επιπλέον, οι προϋποθέσεις των 500-1500-1500 (500) ημερών εργασίας τέθηκαν για να αποκλεισθεί η λεγόμενη «μεθόδευση των συντάξεων» εκ μέρους των ασφαλισμένων οι οποίοι με την πραγματοποίηση των ελάχιστων αυτών ημερών εργασίας «διάλεγαν» τον φορέα από τον οποίο ήθελαν να συνταξιοδοτηθούν.

Κρίσεις - Προβληματισμοί

Από την μέχρι τώρα όμως εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων απεδείχθη ότι οι τεθείσες ασφαλιστικές δικλείδες, δεν πέτυχαν τους στόχους για τους οποίους τέθηκαν.

Επιπλέον, η όλη διαδικασία είναι εξαιρετικά πολύπλοκη και χρονοβόρα (αρκεί να σημειωθεί ότι μόνον η ανακεφαλαίωση των ημερομισθίων σ' ένα οργανισμό μπορεί να διαρκέσει και εξάμηνο και η γνωστοποίηση μεταξύ τους του χρόνου ασφάλισης ακόμα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα) με αποτέλεσμα να δημιουργούνται παράπονα στους ασφαλισμένους, αμφισβητήσεις, να μη χορηγούνται συντάξεις ιδιαίτερα σε περιπτώσεις αναπηρίας και θανάτου, ενώ συμπληρώνουν οι ασφαλισμένοι τις χρονικές προϋποθέσεις ενός Οργανισμού, επειδή δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται από τη νομοθεσία της διαδοχικής ασφάλισης για την κρίση της αρμοδιότητας, αλλά και να μη διευκολύνεται η κινητικότητα των εργαζομένων, αλλά και η ευελιξία των Ασφαλιστικών Οργανισμών ως προς την ταχεία διεκπεραίωση των συνταξιοδοτικών υποθέσεων.

Για όλα τα παραπάνω, αλλά και επειδή με το ισχύον σύστημα καταλήγει, πολλές φορές, να είναι απονέμων φορέας της σύνταξης Οργανισμός στην ασφάλιση του οποίου διανύθηκαν τα λιγότερα ημερομίσθια, η επανεξέταση της

εύρεσης του αρμόδιου φορέα για την απονομή της σύνταξης απετέλεσε θέμα παρατεταμένων συζητήσεων μεταξύ των μελών της επιτροπής, τα οποία εξέθεσαν τις απόψεις τους με σκοπό να την εντάξουν σε μία κοινή συνισταμένη.

Λόγω της πολυπλοκότητας του θέματος διαμορφώθηκαν διάφορες απόψεις, οι οποίες θα μπορούσαν να ενταχθούν σε τέσσερις κατηγορίες.

Α. Η πρώτη υποστήριξε ότι ως πλέον αποτελεσματική αντιμετώπιση του θέματος είναι εκείνη της απονομής της σύνταξης από τον Οργανισμό στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποιήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός ημερών εργασίας. Στην περίπτωση που δεν θα πληρούνταν οι προϋποθέσεις αυτού θα επιλαμβάνονται της κρίσης οι λοιποί φορείς, εφόσον θα έχουν πραγματοποιηθεί στην ασφάλισή τους 2000 ημέρες εργασίας ή κάποιου άλλου αριθμού ημερών εργασίας.

Β. Διατήρηση της εξέτασης του αρμόδιου φορέα από τον τελευταίο Οργανισμό με αύξηση των ημερών εργασίας υποστηρίχθηκε από άλλη άποψη.

Γ. Ανάλογη εφαρμογή του Κανονισμού 1408 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θετικά στοιχεία της άποψης αυτής ο σεβασμός της νομοθεσίας του κάθε φορέα, αρνητικά ο καταμερισμός των συντάξεων σε διάφορους Οργανισμούς, τα διαφορετικά όρια ηλικίας των κ.λ.π.

Δ. Η ακριβώς αντίθετη άποψη υποστήριξε την καταλυτική αρμοδιότητα του απονέμοντα φορέα (όλος ο ασφαλιστικός χρόνος θα υπολογιζόταν ως διανυθείς σ' αυτόν) στον ίδιο δε θα μεταφέρονταν και οι εισφορές των προηγούμενων φορέων.

Κατόπιν των ανωτέρω και όσων αναλυτικότερα αναπτύχθηκαν κατά τις σχετικές συνεδριάσεις η Επιτροπή μ' όλες τις προσωπικές εκτιμήσεις και επιφυλάξεις των μελών της, κατέληξε στα εξής :

Πρόταση Επιτροπής

Να γίνει αλλαγή του αρμόδιου φορέα για την απονομή της σύνταξης, ώστε ο απονέμων για την περίπτωση γήρατος φορέας να είναι αυτός στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποιήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός ημερών εργασίας.

Για δε τις περιπτώσεις αναπηρίας ή θανάτου να παραμείνει το ισχύον καθεστώς της αρμοδιότητας του τελευταίου Οργανισμού με την πραγματοποίηση όμως 1000 ημερών εργασίας στην ασφάλισή του εκ των οποίων 300 ημερών πριν την υποβολή της αίτησης ή τη διακοπή της ασφάλισης, αντί των 1500 και 500 που ισχύουν σήμερα για το στάδιο της πρώτης κρίσης.

Αναγκαίες Συμπληρώσεις και Διευκρινήσεις επί της προτάσεως

Σημαντικά απασχόλησε την Επιτροπή το θέμα που ανακύπτει όταν ο ασφαλισμένος δεν συμπληρώνει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του φορέα με τον περισσότερο χρόνο στις περιπτώσεις συντάξεως γήρατος. Διατυπώθηκαν δε οι εξής απόψεις:

α. Να διαβιβάζεται σε άλλους φορείς (κατά φθίνουσα σειρά ημερών εργασίας) η περίπτωση μόνο εφ' όσον ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει ένα από τα όρια ηλικίας, που προβλέπει η νομοθεσία του φορέα με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης. Η άποψη υποστηρίχθηκε από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής.

β. Να διαβιβάζεται η συνταξιοδοτική περίπτωση στον κατά φθίνουσα σειρά ημερών εργασίας φορέα, ο οποίος όμως θα καθίσταται αρμόδιος αν σ' αυτόν ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει ικανό αριθμό ημερών εργασίας (ενδεικτικά 2000 - 1500 ημέρες), ο οποίος θα χορηγεί σύνταξη αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία του (μειοψηφία).

γ. Αν ο ασφαλισμένος που αιτείται τη συνταξιοδότησή του λόγω γήρατος έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπει η νομοθεσία του οργανισμού, στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε τις περισσότερες ημέρες εργασίας ή έτη ασφάλισης, αλλά στην περίπτωση αυτή δεν έχει πραγματοποιήσει τον απαιτούμενο από τη νομοθεσία του χρόνο ασφάλισης για τη συνταξιοδότησή του λόγω γήρατος, δικαιούται σύνταξη από τον τελευταίο οργανισμό, εφόσον:

i) ο ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλισή του 1500 ημέρες εργασίας ή 60 μήνες ασφάλισης, εκ των οποίων 500 ημέρες εργασίας ή 20 μήνες ασφάλισης.

ii) πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου οργανισμού.

Στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει τις ανωτέρω χρονικές προϋποθέσεις, τότε ο αρμόδιος φορέας απονομής της σύνταξης αναζητείται μεταξύ των λοιπών, κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών ασφάλισης, στον οποίο συμπληρώνονται οι προϋποθέσεις θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος γήρατος. Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από μειοψηφία των μελών της Επιτροπής.

δ. Να μην διαβιβάζεται σε κανένα άλλο φορέα η περίπτωση και να τίθεται στο αρχείο εκτός των περιπτώσεων που έχει θεμελιωθεί αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα σε άλλον φορέα. Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από μέλος της Επιτροπής που έκανε την διευκρίνιση ότι η πρόταση υποβάλλεται υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι θα προηγηθεί συζήτηση και αποδοχή της από τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς εταίρους και φορείς.

Όσον αφορά τις περιπτώσεις της συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας η Επιτροπή έχει την άποψη ότι αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αρμοδιότητας του τελευταίου φορέα (1000 και 300 ημέρες) τότε η υπόθεση θα διαβιβάζεται στους άλλους φορείς (κατά φθίνουσα σειρά ημερών εργασίας) μόνο εφ' όσον ο ασφαλισμένος κριθεί ανάπηρος με ποσοστό αναπηρίας που

προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου οργανισμού. Στην περίπτωση δε που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις σε κανένα, πλην του τελευταίου φορέα, αρμόδιος θα καθίσταται αυτός άνευ προϋποθέσεων (όσο αφορά την αρμοδιότητα).

Τέλος όσον αφορά τις περιπτώσεις της συνταξιοδότησης λόγω θανάτου, εφ' όσον στον τελευταίο φορέα δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αρμοδιότητας, η υπόθεση θα διαβιβάζεται κατά φθίνουσα σειρά ημερών εργασίας στους λοιπούς φορείς, άνευ περιορισμών, θα χορηγείται δε σύνταξης από τον φορέα που πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω θανάτου, που προβλέπει η νομοθεσία του.

2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΣΟΥ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1-3 του Ν. 3232/04 των διαδοχικά ασφαλισμένων δεν γίνεται με τον ίδιο τρόπο. Εξαρτάται από την φύση της εργασίας του ασφαλισμένου (μισθωτός ή αυτοτελώς απασχολούμενος), τον Οργανισμό στον οποίο ασφαλίστηκε και την χρονική περίοδο ασφάλισης σε κάθε Οργανισμό, καθορίζεται δε μετά από αλληλογραφία των Οργανισμών.

Σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του ποσού της σύνταξης των διαδοχικά ασφαλισμένων διακρίνουμε τα εξής:

I. Σε μία κατηγορία ασφαλισμένων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 1405/83, σύμφωνα με τις οποίες, ο οργανισμός που απονέμει τη σύνταξη θεωρεί ότι ο χρόνος ασφάλισης σ' αυτόν και στους άλλους οργανισμούς, διανύθηκε στην ασφάλισή του, υπολογίζει το ποσό της σύνταξης σύμφωνα με τη νομοθεσία του και το καταβάλλει ολόκληρο στον δικαιούχο μαζί με τις προσαυξήσεις (οικογενειακών βαρών, επίδομα απόλυτης αναπηρίας κλπ).

Ο ανωτέρω τρόπος υπολογισμού του ποσού της σύνταξης εφαρμόζεται:

α. Στους ασφαλισμένους, οι οποίοι μέχρι την 31-12-78, είχαν ασφαλιστεί διαδοχικά σε δύο ή περισσότερους οργανισμούς που ασφαλίζουν μισθωτούς.

β. Στους ασφαλισμένους, οι οποίοι, μέχρι την 31-12-78, είχαν ασφαλιστεί διαδοχικά σε δύο ή περισσότερους οργανισμούς που ασφαλίζουν αυτοτελώς απασχολούμενους.

γ. Στους ασφαλισμένους, οι οποίοι, μέχρι την 31-12-78, είχαν υπαχθεί διαδοχικά στην ασφάλιση ομοειδών οργανισμών είτε μισθωτών είτε αυτοτελώς απασχολούμενων, ανεξάρτητα αν και σε ποιον Οργανισμό ασφαλίστηκαν μετά την 31-12-78.

δ. Στους ασφαλισμένους που ασφαλίστηκαν διαδοχικά για πρώτη φορά από 1-1-79 έως 23-12-97, από φορέα ασφάλισης μισθωτών σε άλλο φορέα ασφάλισης μισθωτών παρέμειναν όμως απασχολούμενοι στον ίδιο εργοδότη.

II. Στους ασφαλισμένους που δεν υπάγονται στις παραπάνω περιπτώσεις (1α - 1δ) εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3232/04 σύμφωνα με τις οποίες οι φορείς κύριας ασφάλισης, που κρίνονται ως απονέμοντες οργανισμοί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν.δ. 4202/61, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, υπολογίζουν τόσο το τμήμα που αναλογεί

στο χρόνο ασφάλισής τους, όσο και το τμήμα της σύνταξης που αναλογεί στους συμμετέχοντες.

Ο υπολογισμός των τμηματικών ποσών της σύνταξης του απονέμοντος και των συμμετεχόντων οργανισμών γίνεται ως εξής:

α. Ο απονέμων οργανισμός υπολογίζει το ποσό της σύνταξης που κατά τη νομοθεσία που τον διέπει, αντιστοιχεί στο σύνολο του χρόνου που πραγματοποιήθηκε διαδοχικά και προσδιορίζει το τμήμα που αναλογεί στο χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλισή του.

β. Ο ίδιος οργανισμός, δηλαδή ο απονέμων υπολογίζει και το τμήμα της σύνταξης που αναλογεί στο χρόνο ασφάλισής του συμμετέχοντα σε ποσοστό επί τοις εκατό επί των συντάξιμων αποδοχών του συμμετέχοντα για κάθε έτος ασφάλισης και μέχρι 35 έτη.

γ. Τα ποσοστά καθορίζονται σε: 2% για ΙΚΑ, ΝΑΤ, ΟΓΑ και ΟΑΕΕ-ΤΣΑ, 2,85% για ΟΑΕΕ-ΤΑΕ, 3% για ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ και σε 2,286% για Δημόσιο και τους λοιπούς φορείς ασφάλισης μισθωτών και αυτοτελώς απασχολούμενων.

δ. Τα προσδιοριζόμενα τμήματα σύνταξης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερα του τμήματος κατωτάτου ορίου σύνταξης που αναλογεί στο χρόνο ασφάλισης ή του ποσού που προκύπτει από τον υπολογισμό με βάση το χρόνο και μόνο που διανύθηκε στην ασφάλισή τους, εφόσον με τον χρόνο αυτό θεμελιώνεται αυτοτελώς συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις διατάξεις των οργανισμών αυτών χωρίς αναγωγή στα κατώτατα όρια σύνταξης.

ε. Το άθροισμα των τμημάτων της σύνταξης αποτελεί το συνολικό ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται στον δικαιούχο από τον απονέμοντα οργανισμό και θα αυξάνεται με το ίδιο ποσοστό που θα αυξάνονται οι συντάξεις του οργανισμού αυτού, δηλαδή του απονέμοντα.

Το δε ποσό σύνταξης του συμμετέχοντα οργανισμού καταβάλλεται όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του και τις διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 2084/1992.

Προβλέπεται όμως δυνατότητα κατά επιλογή του ασφαλισμένου να καταβληθεί το τμηματικό ποσό ταυτόχρονα με αυτό του απονέμοντα μειωμένο κατά 3% για κάθε χρόνο και αναλογικά για κάθε μήνα 0,25%, που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση των προβλεπομένων ορίων ηλικίας του συμμετέχοντα όπως ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 2084/92.

Ο Ν. 3232/04 προσπάθησε να ενισχύσει και να συμπληρώσει το υφιστάμενο νομοθετικό καθεστώς στους δικαιούχους της διαδοχικής ασφάλισης, προωθώντας ρυθμίσεις οι οποίες είχαν σκοπό την απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας, την άρση των αδικιών και ανισοτήτων και τη βελτίωση των καταβαλλόμενων ποσών συντάξεων.

Σήμερα και μετά τη συμπλήρωση πέντε ετών από την εφαρμογή του, το προσδοκώμενο αποτέλεσμα δεν είναι το αναμενόμενο γιατί:

- α. Η πολυπλοκότητα του συστήματος (τουλάχιστον 10 υπολογισμοί), οι διοικητικές δυσλειτουργίες και γραφειοκρατικές διαδικασίες μεταξύ των συμμετεχόντων οργανισμών εξακολουθούν να υφίστανται με αποτέλεσμα την καθυστέρηση έκδοσης των συνταξιοδοτικών αποφάσεων,
- β. οι ανισότητες και αδικίες ως προς το ύψος των παροχών σε κάποιο βαθμό παραμένουν,
- γ. υπάρχει διαφορετικός τρόπος υπολογισμού της τμηματικής σύνταξης του απονέμοντα από τον συμμετέχοντα.

Τα μέλη της Επιτροπής εξέτασαν ανά φορέα ασφάλισης σημαντικό αριθμό συνταξιοδοτικών περιπτώσεων χρησιμοποιώντας διάφορους τρόπους υπολογισμού της σύνταξης.

Κοινή είναι η πεποίθηση, ότι η εφαρμογή του άρθρου 10 ν. 1405/1983 που προβλέπει ότι ο οργανισμός που απονέμει την σύνταξη θεωρεί ότι ο χρόνος ασφάλισης συνολικά διανύθηκε σ' αυτόν και υπολογίζει το ποσό σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις του, εμφανίζει τα καλύτερα αποτελέσματα όσο αφορά το ύψος του ποσού της σύνταξης. Στις περισσότερες περιπτώσεις

το ποσό της απονεμόμενης σύνταξης είναι βελτιωμένο σε σχέση με το ποσό που θα προέκυπτε από την εφαρμογή του ισχύοντος Θεσμικού πλαισίου, σε κάποιες (λιγώτερες) περιπτώσεις θα ήτο ίδιο και σε κάποιες άλλες (όχι πολλές) θα ήταν χαμηλότερο. Η πλειονότητα των περιπτώσεων αυτών εμφανίζεται όταν απονέμων φορέας είναι ο Ο.Γ.Α. Ειδικά για τον Ο.Γ.Α. η εφαρμογή του καθεστώτος αυτού, στις περισσότερες των περιπτώσεων περιορίζει το χορηγούμενο ποσό σύνταξης.

Δεν υπάρχει όμως αμφιβολία ότι η γενική εφαρμογή του άρθρου 10 ν. 1405/1983 σε συνδυασμό βεβαίως με την καθιέρωση αρμοδιότητας για απονομή του φορέα με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης βελτιώνει το χορηγούμενο ποσό σύνταξης, αποκαθιστά αδικίες στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης και επιταχύνει την διοικητική διαδικασία για την έκδοση της συνταξιοδοτικής απόφασης. Πρέπει δε να επισημανθεί ότι η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από την πλειονότητα των εκπροσώπων των φορέων που διετύπωσαν άποψη προς την Επιτροπή είτε προφορικά είτε γραπτά.

Πρόταση Επιτροπής

Να εφαρμοστεί σε όλες τις περιπτώσεις υπολογισμού της σύνταξης με Διαδοχική Ασφάλιση το άρθρο 10 ν. 1405/1983 που ορίζει ότι ο οργανισμός που απονέμει τη σύνταξη, θεωρεί ότι ο χρόνος ασφάλισης σ' αυτόν και στους άλλους οργανισμούς διανύθηκε στην ασφάλισή του, υπολογίζει το ποσό της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας του και το καταβάλλει ολόκληρο στον δικαιούχο μαζί με τις προσαυξήσεις (για οικογενειακά βάρη, απόλυτη αναπηρία κ.λ.π.).

Αναγκαίες Συμπληρώσεις και Διευκρινήσεις επί της προτάσεως

Επί μακρόν απασχόλησε την Επιτροπή το θέμα των περιπτώσεων που περιορίζεται το ποσό της σύνταξης με την εφαρμογή του κατά ανωτέρου άρθρου 10. Διατυπώθηκαν δε οι εξής απόψεις:

α. Να έχει δυνατότητα ο ασφαλισμένος να ζητά να υπολογίζεται το ποσό της σύνταξης του εναλλακτικά και με το ισχύον σήμερα καθεστώς και να του απονέμεται το δεύτερο, αν είναι υψηλότερο. Κατ' αυτό τον τρόπο κανείς δεν θα είναι σε χειρότερη θέση από αυτήν που θα ήταν με το ισχύον σήμερα καθεστώς υπολογισμού. Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής.

β. Να υπάρχει ειδική ρύθμιση όταν απονέμων φορέας είναι ο Ο.Γ.Α. και συγκεκριμένα να γίνεται:

- Ένταξη του χρόνου ασφάλισης που διανύθηκε είτε σε φορείς αυτοτελώς απασχολούμενων είτε σε φορείς μισθωτών στην 7η ασφαλιστική κατηγορία του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών, αντί της 1ης και 3ης αντίστοιχα που ισχύει σήμερα.
- Το τμήμα της σύνταξης που θα προκύπτει από την ένταξη χρόνου ασφάλισης άλλων φορέων στον Ο.Γ.Α., να συγκρίνεται με το ποσό σύνταξης που θα προκύπτει από την τμηματοποίηση του κατωτάτου ορίου (Κ.Ο.) του εκάστοτε συμμετέχοντα φορέα, ανάλογα με τη κατηγορία παροχής και θα επιλέγεται το συμφερότερο μεταξύ των δύο, το οποίο θα προστίθεται στο ποσό της σύνταξης που αντιστοιχεί στον χρόνο ασφάλισης στον Ο.Γ.Α.

Έτσι θα περιορισθούν στο ελάχιστο οι περιπτώσεις που το προκύπτον ποσό θα είναι χαμηλότερο του σήμερα απονεμομένου.

Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από τους εκπροσώπους του Ο.Γ.Α.

γ. Το μέλος της Επιτροπής κος Δημήτριος Κυριάκης υποστήριξε ότι απαιτείται ιδιαίτερη μελέτη στον τρόπο εφαρμογής του άρθρου 10 ν.

1405/1983 στις περιπτώσεις που υφίσταται μεγάλη διαφοροποίηση στα ποσά συντάξεων των εμπλεκόμενων ασφαλιστικών φορέων λαμβάνοντας υπόψη ότι:

Με την εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, η σύνταξη συνταξιούχου με διαδοχική ασφάλιση εξαρτάται από τα ποσοστά αναπλήρωσης που προβλέπει ο απονέμων φορέας στους συνταξιούχους του και από τις συντάξιμες αποδοχές. Εάν η σύνταξη που παρέχει ο απονέμων φορέας στους συνταξιούχους του είναι μικρότερη εκείνων των συμμετεχόντων φορέων, τότε ο συγκεκριμένος συνταξιούχος θα δικαιωθεί πιθανότατα μικρότερη σύνταξη εκείνης που ανέμενε από τους συμμετέχοντες φορείς και επιπλέον οι φορείς αυτοί θα καταβάλλουν στον απονέμοντα φορέα μικρότερα ποσά από εκείνα που τους αντιστοιχούσαν ως συμμετοχή στη δαπάνη συνταξιοδότησης. Αντίθετα, εάν η σύνταξη του απονέμοντα φορέα είναι μεγαλύτερη εκείνων των συμμετεχόντων, τότε ο ασφαλισμένος θα δικαιωθεί μεγαλύτερη σύνταξη έναντι εκείνης που προβλέπουν οι διατάξεις των συμμετεχόντων φορέων.

Στην περίπτωση όμως αυτή, ο συνταξιούχος με διαδοχική ασφάλιση έρχεται σε ευνοϊκότερη θέση έναντι εκείνου που έχει διανύσει ολόκληρο τον ασφαλιστικό του βίο σε ένα εκ των συμμετεχόντων φορέων και οι οποίοι μάλιστα θα καταβάλλουν ως συμμετοχή στον απονέμοντα φορέα ποσά μεγαλύτερα εκείνων που πράγματι τους αντιστοιχούσαν.

Γενικότερα ο υπολογισμός των συντάξεων με το άρθρο 10 ν. 1405/1983, δεν τηρεί πλήρως την αρχή της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι οι συμμετέχοντες φορείς υποχρεούνται να καταβάλλουν ποσά συντάξεων διαφορετικά εκείνων που προβλέπονται στα καταστατικά τους.

δ. Να εφαρμοσθεί αμιγώς το άρθρο 10, γιατί μόνο έτσι θα αξιοποιηθεί το μεγάλο πλεονέκτημα της απλούστευσης της διαδικασίας και της επιτάχυνσης της συνταξιοδότησης. Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε από μειοψηφία των μελών της Επιτροπής.

Τέλος η Επιτροπή θεωρεί ότι στις περιπτώσεις που απονέμων φορέας δεν είναι ο τελευταίος, για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης θα λαμβάνεται υπόψη οι τελευταίες αποδοχές του ασφαλισμένου.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ο προτεινόμενος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, σε συνδυασμό με την αλλαγή του αρμόδιου φορέα θα οδηγήσει σε αρκετές περιπτώσεις σε αύξηση των απονεμομένων συντάξεων. Η σταδιακή επιβάρυνση που θα προκύψει για τους ασφαλιστικούς φορείς, θα αφορά τόσο τις περιπτώσεις που είναι απονέμοντες όσο και τις περιπτώσεις που είναι συμμετέχοντες στην συνταξιοδότηση. Το ύψος της επιβάρυνσης δεν είναι δυνατόν να υπολογισθεί από την συγκεκριμένη Επιτροπή, αφού γι' αυτό οπωσδήποτε απαιτείται αναλογιστική μελέτη.

Οπωσδήποτε όμως η αύξηση θα είναι σταδιακή και θα αφορά τις περιπτώσεις υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης μετά την θεσμοθέτηση της προτεινόμενης μεταβολής.

3. ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

ΦΟΡΕΙΣ

Μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 3232/2004, η δαπάνη συνταξιοδότησης του συμμετέχοντα φορέα οριζόταν από την παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν.Δ. 4202/1961 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 1405/1983. Συγκεκριμένα ο απονέμων ασφαλιστικός οργανισμός ζητούσε από τους άλλους οργανισμούς το ποσό της συμμετοχής τους στη δαπάνη της συνταξιοδότησης, το οποίο ήταν ίσο με το 20% του γινομένου του αριθμού ημερών ασφάλισης και του κατώτατου ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως ίσχυε την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους. Για τους Οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης το ανωτέρω ποσοστό είχε καθοριστεί σε 10%.

Τα παραπάνω ποσοστά ήταν δυνατό, με βάση την ίδια παράγραφο, να μεταβάλλονται κατά οργανισμό, με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, εφόσον οι συναρμόδιοι φορείς, βάσει στοιχείων, έκριναν ότι τα ανωτέρω ποσοστά δεν αντικατόπτριζαν το πραγματικό κόστος.

Συνέπεια του ανωτέρω υπολογισμού ήταν, ότι ορισμένοι Ασφαλιστικοί Φορείς κατέβαλλαν μεγαλύτερα ποσά και άλλοι μικρότερα από εκείνα που πράγματι τους αντιστοιχούν στην δαπάνη συνταξιοδότησης, με αποτέλεσμα να διατυπώνονταν δίκαια παράπονα προς την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου.

Η δυνατότητα που είχαν οι απονέμοντες και συμμετέχοντες ασφαλιστικοί οργανισμοί, να ζητούν μεταβολή των παραπάνω ποσοστών βάσει στοιχείων, με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, δεν αποτελούσε λύση διότι το αποτέλεσμα που προέκυπτε από την αναλογιστική

μελέτη εξαρτάτο από τη δομή της συγκεκριμένης ομάδας που ετίθετο υπό μελέτη και δεν συνιστούσε αντικειμενικό παράγοντα υπολογισμού του κόστους για τους ασφαλισμένους οι οποίοι θα συνταξιοδοτούντο μελλοντικά.

Κατέστη λοιπόν επιτακτική ανάγκη να εξευρεθεί αντικειμενικός τρόπος υπολογισμού της δαπάνης συμμετοχής στη συνταξιοδότηση για τους συμμετέχοντες φορείς και ως τέτοιος υιοθετήθηκε εκείνος του αναλογιστικού συντελεστή. Ο αναλογιστικός συντελεστής είναι μία ράντα ζωής, δηλαδή είναι η παρούσα αξία συντάξεων ύψους μίας νομισματικής μονάδας οι οποίες καταβάλλονται στους συνταξιούχους σε ίσα χρονικά διαστήματα εφόρου ζωής και εξαρτάται πλην των άλλων από το φύλο και την ηλικία συνταξιοδότησης.

Ειδικότερα στο άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 3232/2004 το ποσό συμμετοχής του συμμετέχοντα οργανισμού στη δαπάνη συνταξιοδότησης ισούται με το γινόμενο του ποσού του τμήματος της σύνταξης που αντιστοιχεί στο συμμετέχοντα φορέα επί του αριθμού των καταβαλλομένων συντάξεων ετησίως επί τον ανωτέρω αναλογιστικό συντελεστή. Ο αναλογιστικός συντελεστής προσδιορίζεται ανά κατηγορία σύνταξης για άνδρες και γυναίκες (και παιδιά) ανάλογα με την ηλικία τους και μπορεί να μεταβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Σύμφωνα δε με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3232/2004 εντός του πρώτου τριμήνου κάθε έτους υπολογίζονται από καθέναν ασφαλιστικό οργανισμό τα ποσά που οφείλουν να του καταβάλλουν οι άλλοι οργανισμοί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Η διαφορά των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων είναι το ποσό που καταβάλλει ο κάθε οργανισμός.

Για την υιοθέτηση του ανωτέρω συντελεστή εκφράσθηκαν θετικά τόσο τα μέλη της Επιτροπής όσο και οι Ασφαλιστικοί Φορείς, διότι αποτελεί έναν αντικειμενικό τρόπο υπολογισμού του κόστους που μέχρι σήμερα έχει λειτουργήσει χωρίς να δημιουργεί προβλήματα.

Πρόταση Επιτροπής

Να διατηρηθεί ο τρόπος επιμερισμού της δαπάνης συνταξιοδότησης από τους συμμετέχοντες οργανισμούς και να επεκταθεί η εφαρμογή του και στις περιπτώσεις μη οριστικών συντάξεων αναπηρίας, που δεν ισχύει σήμερα.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

1. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΣΥΝΤΑΞΗ

Το ισχύον καθεστώς (άρθρ. 7 παρ. 1 ν.δ. 4202/1961, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 ν. 1405/1983) προβλέπει την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων Διαδοχικής Ασφάλισης που εφαρμόζονται στους Φορείς Κύριας Ασφάλισης και για τους Φορείς Επικουρικής Ασφάλισης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναλογική αυτή εφαρμογή πρέπει να διατηρηθεί, όποιο πλαίσιο διατάξεων και αν επιλεγεί για εφαρμογή στην κύρια σύνταξη.

Πρέπει να επισημανθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις, φορείς επικουρικής ασφάλισης που λειτουργούν ως Ν.Π.Ι.Δ. αρνούνται την εφαρμογή των διατάξεων της Διαδοχικής Ασφάλισης είτε όταν είναι συμμετέχοντες είτε όταν είναι απονέμοντες. Τούτο δε παρά την νομοθετική πρόβλεψη (άρθρ. 7 παρ. 2 ν.δ. 4202/1961 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 12 ν. 1405/1983) που θεσμοθετεί την εφαρμογή των διατάξεων πλην των Ν.Π.Δ.Δ. και σε όλους τους άλλους φορείς που χορηγούν περιοδικές παροχές, βοηθήματα ή μερίσματα, ανεξάρτητα από την ονομασία και την νομική τους μορφή εφ' όσον τα έσοδα από εργοδοτικές εισφορές, κοινωνικούς πόρους ή άλλη επιχορήγηση υπερβαίνουν τα έσοδα από τις εισφορές των ασφαλισμένων. Στο θέμα αυτό και η νομολογία είναι πάγια όσο αφορά την υποχρέωση των φορέων αυτών για εφαρμογή των διατάξεων της Διαδοχικής Ασφάλισης.

Κατόπιν των ανωτέρω η Επιτροπή προτείνει ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την κύρια σύνταξη και στην επικουρική. Πέραν αυτού θεωρεί απαραίτητη την θέσπιση νέας διάταξης που με εντονώτερο τρόπο θα επιτάσσει την εφαρμογή των διατάξεων της Διαδοχικής Ασφάλισης σε φορείς που χορηγούν επικουρική σύνταξη ή παρόμοιου τύπου βοήθημα, ανεξάρτητα από την νομική μορφή που λειτουργεί.

2. ΕΦΑΠΑΞ ΠΑΡΟΧΗ

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (άρθρ. 7 ν.δ. 4202/1967, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 παρ. 3 ν. 1405/1983) τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν σε περισσότερα από ένα Ταμεία, Κλάδους ή Λογαριασμούς που χορηγούν εφάπαξ, ανεξάρτητα με την νομική μορφή που αυτά έχουν, μπορούν να ζητήσουν ξεχωριστά την προσμέτρηση του χρόνου ασφάλισης στο καθένα από τα άλλα, προκειμένου να θεμελιώσουν δικαίωμα για εφάπαξ παροχή. Κάθε φορέας από τους παραπάνω κατά τον υπολογισμό του χρόνου

ασφάλισης που διανύθηκε στους λοιπούς φορείς, θεωρεί ότι ο χρόνος αυτός διανύθηκε στην ασφάλισή του και εφαρμόζει την νομοθεσία του υπολογίζοντας το ποσό του εφάπαξ με βάση το σύνολο του χρόνου ασφάλισης (όλων των φορέων). Το ποσό όμως που καταβάλλεται στον δικαιούχο από τον Φορέα είναι αυτό που αντιστοιχεί στον χρόνο ασφάλισης που διάνυσε στον συγκεκριμένο φορέα.

Για τον υπολογισμό του εφάπαξ λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του χρόνου διακοπής της ασφάλισης στο Ταμείο, Κλάδο ή Λογαριασμό. Το ποσό του εφάπαξ που προκύπτει από τον υπολογισμό που προαναφέρθηκε καταβάλλεται έντοκα με επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο από την διακοπή της ασφάλισης από κάθε φορέα μέχρι την οριστική αποχώρηση του ασφαλισμένου από τον τελευταίο φορέα.

Το δικαίωμα λήψης εφάπαξ κατά τα ανωτέρω έχει ο ασφαλισμένος, όταν επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, δηλαδή όταν διακοπεί η ασφάλισή του και δικαιωθεί συντάξεως από κύριο φορέα ασφάλισης.

Το σύστημα διαδοχικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στην χορήγηση της εφάπαξ παροχής μέχρι σήμερα λειτουργεί αποτελεσματικά, κατά κοινή συνείδηση «δίκαια» και δεν έχει δημιουργήσει προβλήματα ή δυσλειτουργίες. Κατ' επέκταση δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης, αναμόρφωσης ή τροποποίησης. Ενδεχομένως μετά πάροδο κάποιων ετών να χρειάζεται επανεξέταση του επιτοκίου 8% που εφαρμόζεται σήμερα, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν. Επί του παρόντος όμως συνιστά παράμετρο εξισορρόπησης στον υπολογισμό του ποσού του εφάπαξ.

3. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ

Για την εφαρμογή του Θεσμού της διαδοχικής ασφάλισης στις περιπτώσεις των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών το ισχύον καθεστώς (άρθρο 6 ν.δ. 4202/1961) προβλέπει την αρμοδιότητα και την εφαρμογή της νομοθεσίας του οργανισμού στην ασφάλιση του οποίου επαληθεύτηκε ο ασφαλιστικός κίνδυνος ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην ασφάλισή του αλλά και του χρόνου που διάνυσε στην ασφάλισή του.

Η ακολουθούμενη λύση συνάδει απόλυτη με τον τρόπο που αντιμετωπίζει γενικά η κοινωνική ασφάλιση στην χώρα μας το εργατικό ατύχημα και την επαγγελματική ασθένεια, δεδομένου ότι αναγνωρίζει

δυνατότητα λήψης παροχών με το minimum του χρόνου ασφάλισης. Πέραν αυτού βοηθά στην κατά το δυνατόν ταχύτερη διαπίστωση της ύπαρξης των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την αναγνώριση και χορήγηση των αντίστοιχων παροχών σε ασφαλισμένους ή δικαιούχους που αποδεδειγμένα τις δικαιούνται.

Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης γίνεται στις περιπτώσεις αυτές με ανάλογη εφαρμογή των όσων ισχύουν γενικά στην διαδοχική ασφάλιση.

Ο ανωτέρω τρόπος αντιμετώπισης έχει μέχρι σήμερα λειτουργήσει αρμονικά, προτείνεται δε η διατήρησή του.

4. ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρ. 8 ν.δ. 4202/1961) σε περίπτωση που ασφαλισμένος ασφαλισθεί διαδοχικά σε οργανισμούς ασφάλισης ασθένειας το δικαίωμά του για λήψη παροχών διατηρείται για έξι μήνες από τότε που άλλαξε φορέα ή διέκοψε την ασφάλιση σ' αυτόν, εκτός αν από τον (προηγούμενο) φορέα προβλέπεται η διατήρηση του δικαιώματος για διάστημα μεγαλύτερο του εξαμήνου.

Η ανωτέρω ρύθμιση εντάσσεται κατ' οικονομία στην διαδοχική ασφάλιση. Εν πάση περιπτώσει οι καλύψεις της ασφάλισης ασθένειας αφορούν κυρίως τους κατ' ιδίαν ασφαλιστικούς φορείς και σχέση με τις ρυθμίσεις τους μπορούν να γίνουν προτάσεις, σκέψεις ή να διατυπωθούν προβληματισμοί. Από την οπτική της διαδοχικής ασφάλισης θεωρούμε ότι το καθεστώς που ισχύει πρέπει να παραμείνει ως έχει.

Επίσης θα πρέπει να διατηρηθεί η προβλεπόμενη (άρθρο 35 παρ. 2 ν. 2676/1999) δυνατότητα συνέχισης ασφάλισης για παροχές ασθένειας στους ασφαλισμένους που έχουν υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης για όσο χρόνο εκκρεμεί η αίτηση, εφ' όσον πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις για λήψη σύνταξης.

Τέλος θα πρέπει να διατηρηθεί το προβλεπόμενο (άρθρ. 35 παρ. 1 ν. 2676/1999) δικαίωμα λήψης επιδόματος μητρότητας από τον φορέα στην ασφάλιση του οποίου επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος, εφ' όσον συμπληρώνει τις απαιτούμενες από αυτόν προϋποθέσεις για την χορήγηση του επιδόματος, με συνυπολογισμό του χρόνου ασφάλισης και των άλλων φορέων, που και αυτοί χορηγούν αντίστοιχο επίδομα.

5. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Οι διατάξεις που ισχύουν (άρθρ. 18 παρ. 4 ν. 2079/1992, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρ. 7 παρ. 1 ν. 2335/1995) προβλέπουν την δυνατότητα συνυπολογισμού από τον τελευταίο οργανισμό, για την συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης που απαιτείται από την νομοθεσία του (του τελευταίου) για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Έχουμε την άποψη ότι το καθεστώς αυτό πρέπει να παραμείνει ως έχει, ακόμη και αν αρμόδιος για την απονομή της σύνταξης δεν είναι ο τελευταίος αλλά ο φορέας με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης, διότι ούτως ή άλλως πρόθεση του νομοθέτη, στην περίπτωση της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, είναι η υπό προϋποθέσεις παροχή δυνατότητας συμπλήρωσης είτε του απαιτούμενου για συνταξιοδότηση χρόνου ασφάλισης, είτε χρόνου που προσαυξάνει το ποσό της σύνταξης. Με την διατήρηση του ισχύοντος καθεστώτος παρέχεται δυνατότητα στον ασφαλισμένο προσαύξησης του

χρόνου ασφάλισης του τελευταίου φορέα, ανεξαρτήτως αν αυτός είναι ο απονέμων ή όχι. Εν πάση δε περιπτώσει η προσαύξηση αυτή ενεργεί ως αύξηση του συνολικού χρόνου ασφάλισης του, που βεβαίως είναι ανεκτή και αποδεκτή από το ισχύον κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα στην χώρα μας.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Οι ισχύουσες διατάξεις (άρθρ. 4 παρ. 1 ν.δ. 4202/1961) προβλέπουν ότι για τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης που διανύθηκε σε οργανισμούς στους οποίους η ασφάλιση καθορίζεται όχι σε ημέρες εργασίας (ασφάλιση) αλλά σε μήνες ή έτη, ο ασφαλισμένος θεωρείται ότι πραγματοποίησε είκοσι πέντε (25) ημέρες για κάθε μήνα ή 300 για κάθε έτος ασφάλισης, εκτός αν από την νομοθεσία του οργανισμού προκύπτει διαφορετικός αριθμός ημερών που πραγματοποιήθηκαν κάθε μήνα ή κάθε έτος.

Επίσης προβλέπεται (άρθρ. 5 παρ. 2 ν.δ. 4202/1961 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 ν. 1405/1983 και άρθρ. 1 παρ. 6 ν. 3232/2004) ότι χρόνος που λαμβάνεται υπόψη είναι ο χρόνος που υπολογίζεται για την απονομή σύνταξης, σύμφωνα με την νομοθεσία του οργανισμού που διανύθηκε, εφ' όσον έχουν καταβληθεί οι εισφορές και τα πρόσθετα τέλη που αντιστοιχούν στο χρόνο ή έχει ρυθμισθεί με νόμο η καταβολή τους σε δόσεις, μέχρι την ημέρα πριν την έκδοση της απόφασης συνταξιοδότησης από τον απονέμοντα φορέα.

Τέλος από τις σχετικές διατάξεις (άρθρ. 5 παρ. 3 ν.δ. 4204/1961 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 ν. 1405/1983 και άρθρ. 1 ν. 3232/2004) ορίζεται ότι σε περίπτωση που έχει ρυθμιστεί η καταβολή εισφορών σε δόσεις ο οργανισμός που απονέμει την σύνταξη, παρακρατεί κάθε μήνα τμήμα αυτής, ίσο με το ποσό κάθε δόσης και το ποσό των οφειλομένων εισφορών και προσθέτων τελών εκπίπτει από το ποσό συμμετοχής στην δαπάνη συνταξιοδότησης.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι όσο αφορά το πρώτο κεφάλαιο, δηλαδή τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί όπως λειτουργεί μέχρι σήμερα. Όσο αφορά το κεφάλαιο όμως του συνυπολογισμού χρόνου ασφάλισης για τον οποίο οφείλονται ασφαλιστικές εισφορές που έχουν ρυθμισθεί σε δόσεις θα πρέπει να αποσαφηνιστεί το τι θα εφαρμόζουν οι ασφαλιστικοί φορείς, διότι τα Ταμεία Αυταπασχολουμένων εφαρμόζουν με διάφορες παραλλαγές τις ισχύουσες διατάξεις. Εν πάση πάντως περιπτώσει στον χρόνο ασφάλισης που αποτυπώνεται στην προσυνταξιοδοτική βεβαίωση (βλ. σχετικό κεφάλαιο) πρέπει να περιλαμβάνεται ο χρόνος για τον οποίο έχουν εξοφληθεί πλήρως οι αντιστοιχούσες εισφορές με τα αναλογούντα πρόσθετα τέλη.

7. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΟΝΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Από τις κείμενες διατάξεις (άρθρ. 3 παρ. 2 ν.δ. 4202/1961) προβλέπεται ότι περίοδος ταυτόχρονης ασφάλισης σε περισσότερους από ένα ασφαλιστικούς οργανισμούς λαμβάνονται υπόψη μόνο μία φορά, ο δε ασφαλισμένος έχει το δικαίωμα να διαλέξει τον οργανισμό του οποίου θα προσμετρήσει τον χρόνο ασφάλισης (σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 4 του Ν.Δ. 4202/1961).

Την Επιτροπή προβλημάτισε η διατήρηση της συγκεκριμένης διάταξης τα δε μέλη της διατύπωσαν δύο απόψεις.

Κατά την πρώτη άποψη που υποστηρίχθηκε από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής ο τρόπος αντιμετώπισης της παράλληλης ασφάλισης θα πρέπει να παραμείνει ως έχει, δεδομένου ότι ο παράλληλα ασφαλισμένος, υπό προϋποθέσεις, έχει δυνατότητα θεμελίωσης δεύτερου συνταξιοδοτικού δικαιώματος στον δεύτερο φορέα που είναι ασφαλισμένος. Αν δε δεν συμπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις η ασφάλισή του αυτή (παράλληλη) θα παραμείνει αναξιοποίητη, κάτι που είναι αποδεκτό από το ισχύον κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα, δεδομένου ότι είναι δόκιμη η μη αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης σε όλους τους φορείς αν δεν υπάρχει θεμελίωση δικαιώματος με την συμπλήρωση του *minimum* των προϋποθέσεων (χρόνου ασφάλισης).

Κατά την δεύτερη άποψη που υποστηρίχθηκε από την μειοψηφία των μελών της Επιτροπής η παράλληλη ασφάλιση θα πρέπει ως χρόνος ασφάλισης μεν να λαμβάνεται υπόψη μόνο μία φορά, είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη όμως μια αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης αυτού με μία ποσοστιαία αύξηση του ποσού της σύνταξης για κάθε έτος παράλληλης ασφάλισης. Αντίστοιχη ρύθμιση εφαρμόζεται στον Ο.Α.Ε.Ε., μετά την ενοποίηση, για τους χρόνους παράλληλης ασφάλισης στους αντίστοιχους φορείς. Στην περίπτωση αυτή η προσαύξηση έχει προσδιορισθεί σε 2% για κάθε έτος παράλληλης ασφάλισης.

Εν προκειμένω ο προσδιορισμός της ετήσιας προσαύξησης θα πρέπει να γίνει με συνεκτίμηση όλων των λοιπών παραμέτρων, θα είναι δε χρήσιμο να θεσμοθετηθεί, ακόμη και αν προσδιοριστεί σε ποσοστό χαμηλότερο του 2%.

Η δεύτερη άποψη δεν προσεγγίζει την λογική της λήψης παροχών ή της επιστροφής εισφορών σε περίπτωση που έχει χωρήσει υποχρεωτική ή έστω και προαιρετική ασφάλιση και δεν έχει συμπληρωθεί ο *minimum* απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης για συνταξιοδότηση, αλλά προσδιορίζει με κριτήρια στοιχειώδους ανταποδοτικότητας τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης σε περιπτώσεις ήδη θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων.

Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι με βάση τα ισχύοντα στην συντονιστική κοινοτική νομοθεσία ο χρόνος παράλληλης ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη μόνο για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης εφόσον συμπίπτουν χρόνοι μισθωτής και μη μισθωτής απασχόλησης.

8. ΠΡΟΣΜΕΤΡΗΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ

Η ισχύουσα νομοθεσία (άρθρ. 2 παρ. 5 ν.δ. 4202/1961 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 ν. 1405/1983) παρέχει την δυνατότητα σε συνταξιούχο γήρατος ασφαλιστικού οργανισμού, ο οποίος μετά την συνταξιοδότησή του ασφαλίθηκε σε άλλο ομοειδή οργανισμό από άσκηση επαγγέλματος, να ζητήσει από τον οργανισμό που συνταξιοδοτείται την προσμέτρηση του χρόνου αυτού για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Τα μέλη της Επιτροπής ανέπτυξαν διάφορους προβληματισμούς σε σχέση με το αν θα πρέπει να καταργηθεί το δικαίωμα αυτό ή αν θα πρέπει να διατηρηθεί ως έχει με κάποιες βελτιώσεις στην ισχύουσα διάταξη, η οποία στην εφαρμογή της εμφάνισε διάφορων ειδών προβλήματα.

Τελικά διατυπώθηκαν τρεις απόψεις.

Σύμφωνα με την πρώτη άποψη που υποστηρίχθηκε από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής το καθεστώς αντιμετώπισης της προσμέτρησης χρόνου ασφάλισης μετά τη συνταξιοδότηση θα πρέπει να μείνει ως έχει.

Σύμφωνα με την δεύτερη άποψη που υποστηρίχθηκε από ορισμένα μέλη θα πρέπει η δυνατότητα αξιοποίησης χρόνου ασφάλισης μετά την συνταξιοδότηση να καταργηθεί σε όλες τις περιπτώσεις (σχετικές για την ασφάλιση μισθωτών οι διατάξεις άρθρ. 63 ν. 2676/1999 και άρθρ. 8 παρ. 14 ν. 2592/1998) και αυτό ανεξαρτήτως αν χωρεί ασφάλιση για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Η αντιμετώπιση αυτή σαφώς βοηθά στον περιορισμό της ανεργίας των νέων.

Τέλος σύμφωνα με την τρίτη άποψη που υποστηρίχθηκε από κάποια μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να διατηρηθεί η δυνατότητα αυτή, η οποία ούτως ή

άλλως έχει περιορισθεί σε μη μισθωτούς, υπό την προϋπόθεση όμως ότι αν υπάρχει χρόνος στον ίδιο φορέα και πριν την συνταξιοδότηση, ο οποίος δεν συνυπολογίσθηκε, δεν θα λαμβάνεται υπόψη και βεβαίως ότι με την προσμέτρηση αυτή δεν θα επέρχεται αλλαγή αρμοδιότητας του απονέμοντα φορέα.

Υπενθυμίζεται δε ότι στις περιπτώσεις αυτές οι εισφορές που καταβάλει ο συνταξιούχος είναι προσαυξημένες κατά 40%.

Επισημαίνουμε ότι αν ο συνταξιούχος έχει ασφαλισθεί σε Ταμείο Μισθωτών τότε:

1. Εάν ο χρόνος προσμέτρησης στον άλλο φορέα είναι μέχρι και την 4-1-2001 τότε ο υπολογισμός της προσαύξησης θα γίνει σύμφωνα με το νομικό καθεστώς της υποβολής της αίτησης για προσμέτρηση.

Δηλ. ή με το άρθρο 10 του Ν. 1405/83

ή με το άρθρο 11 του Ν. 1405/83 όπως ισχύει

ή με το άρθρο 1 του Ν. 3232/04.

2. Εάν ο χρόνος προσμέτρησης στον άλλο φορέα είναι από 5-1-2001 και μετά τότε ο υπολογισμός της προσαύξησης θα γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 παρ. 1-5 και 7 του Ν. 2676/1999 δηλαδή με ποσοστό 1,714% επί του ποσού του οποίου έχουν καταβληθεί εισφορές για κάθε 300 ημέρες ασφάλισης και εφόσον βέβαια είναι υπό καθεστώς αναστολής η σύνταξη (Εγκ. 3/01. Γ.Ε. Σ81/35/18-9-01, Εγκ. 67/05).

3. Εάν ο χρόνος προσμέτρησης είναι πριν και μετά την 5-1-2001 τότε θα γίνει διαχωρισμός του χρόνου (μέχρι και την 4-1-2001 και από 5-1-2001 και μετά) και ο υπολογισμός της προσαύξησης θα γίνει σύμφωνα με τα παραπάνω).

Πέραν βεβαίως των ανωτέρω η αντιμετώπιση του συγκεκριμένου θέματος αναγκαία συνέχεται με το γενικό κοινωνικοασφαλιστικό ζήτημα της αντιμετώπισης των απασχολούμενων συνταξιούχων, που βεβαίως υπερβαίνει τα όρια και τις αρμοδιότητες της παρούσας Επιτροπής. Αναμφισβήτητα η

οριστική λύση του δεν μπορεί να εξετασθεί μεμονωμένα στα πλαίσια του Θεσμού της διαδοχικής ασφάλισης.

9. ΕΠΙΛΥΣΗ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΝ

Οι σχετικές διατάξεις (άρθρ. 11 παρ. 1 ν. 4202/1961, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 18 παρ. 2 και 1 ν. 2079/1992) προβλέπουν την δυνατότητα επίλυσης αμφισβητήσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή των

διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ύστερα από Γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η δυνατότητα αυτή πρέπει να διατηρηθεί διότι παρέχεται κατ' αυτό τον τρόπο δυνατότητα στον ασφαλισμένο για ταχεία αντιμετώπιση και ενδεχομένως επίλυση του θέματος που τον απασχολεί. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται χωρίς να αποκλείεται η μετά ταύτα προσφυγή του στα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια, αν από την απόφαση Υπουργού δεν δικαιωθεί.

Πρέπει να επισημανθεί ότι πολλές φορές το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δεν «αποδέχεται»των εκδιδόμενη Υπουργική Απόφαση. Αυτό όμως προφανώς δεν δημιουργεί ανάγκη μεταβολής του Θεσμικού πλαισίου. Κατ' επέκταση η πρόταση της Επιτροπής είναι η διατήρηση κατά το παρόν κεφάλαιο του υπάρχοντος Θεσμικού πλαισίου.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι το μεγαλύτερο τμήμα της καθυστέρησης στην απονομή της σύνταξης στην Διαδοχική Ασφάλιση οφείλεται αφ' ενός μεν

στην πιστοποίηση του χρόνου ασφάλισης που έχει κάθε ασφαλισμένος σε κάθε φορέα που ασφαλίσθηκε αφ' ετέρου δε στις πολλαπλές διαβιβάσεις και την πολύπλευρη αλληλογραφία που διεξάγεται μεταξύ των φορέων για παροχή πληροφοριών κάθε μορφής, οι οποίες χρησιμεύουν είτε στο να προσδιορισθεί ο αρμόδιος φορέας, είτε στο να υπολογισθεί το ποσό της σύνταξης όταν ο φορέας είναι καθορισμένος.

Είναι βέβαιο ότι αν κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ο χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε κάθε φορέα είναι σαφώς καθορισμένος τότε και ο αρμόδιος φορέας προκύπτει εύκολα και ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης γίνεται χωρίς καθυστέρηση.

Επομένως καθοριστικής σημασίας κεφάλαιο στην επιτάχυνση και διευκόλυνση της διαδικασίας αποτελεί η άμεση «γνωστοποίηση» στον φορέα που υποβάλλεται η αίτηση του χρόνου ασφάλισης στους άλλους φορείς.

Ο νόμος 3232/2004 (άρθρ. 1 παρ. 10α) προέβλεψε για τον σκοπό που προείπαμε την τήρηση Δελτίου Διαδοχικής Ασφάλισης σε κύριους και επικουρικούς φορείς, στο οποίο θα αποτυπωνόταν η ανά φορέα ασφάλιση των ασφαλισμένων και το οποίο θα αποτελούσε την ταυτότητα της ασφαλιστικής ιστορίας του καθενός. Για πολλούς λόγους και κυρίως γιατί η δημιουργία του Δελτίου συνδυάστηκε υποχρεωτικά με την δημιουργία πλήρους μηχανογραφικού συστήματος στους φορείς, ο θεσμός αυτός δεν προχώρησε, μέχρι σήμερα δε δεν εκδόθηκε η προβλεπόμενη υπουργική απόφαση που θα καθόριζε τον τρόπο τήρησης του Δελτίου. Άλλωστε πολλοί από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης αντέδρασαν στην δημιουργία του θεσμού αυτού.

Κατά την άποψη της Επιτροπής θα πρέπει να προσβλέπουμε στην θεσμοθέτηση και δημιουργία μέσω κεντρικού μηχανογραφικού συστήματος του Δελτίου Διαδοχικής Ασφάλισης, διότι πράγματι αυτό είναι που θα βοηθήσει στην επιτάχυνση της διαδικασίας, στον περιορισμό της ταλαιπωρίας των

ασφαλισμένων και στην αποδέσμευση των υπηρεσιών από διαδικασίες που δεν έχουν απολύτως καμία σχέση με αυτή καθ' εαυτή την συνταξιοδότηση.

Είναι όμως απαραίτητο, μέχρι να δημιουργηθεί και να αποκατασταθεί ένα μηχανογραφικό σύστημα που θα εξυπηρετεί και την λειτουργία του Δελτίου, να υπάρχει μια έστω και μεταβατική λύση περιορισμού της χρονοβόρας διαδικασίας συνταξιοδότησης.

Θεωρούμε ότι προς την κατεύθυνση αυτή σημαντική βοήθεια μπορεί να προσφέρει η «θεσμοθέτηση» και ενεργοποίηση της προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης.

Η έκδοση προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης προβλέφθηκε με το άρθρο 47 ν. 2676/1999 που όρισε ότι οι ασφαλιστικοί φορείς υποχρεούνται να προβαίνουν στον προσδιορισμό του χρόνου ασφάλισης, μετά από αίτηση του ασφαλισμένου που υποβάλλεται 5 έτη πριν την συνταξιοδότηση. Ο προσδιορισμός αυτός θα γίνεται με την έκδοση, ανά φορέα, βεβαίωση - απόφαση που θα πιστοποιεί τον χρόνο ασφάλισης.

Αντίστοιχη ειδική υπηρεσία χορήγησης προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης θα πρέπει να συσταθεί σε όλους τους ασφαλιστικούς φορείς, στις υπηρεσίες συντάξεων, με αντικείμενο την χορήγηση των προσυνταξιοδοτικών βεβαιώσεων στους ασφαλισμένους των Ταμείων.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι για τα Ταμεία Αυταπασχολουμένων της χορήγησης θα προηγείται αναγκαστικά η αποσαφήνιση του χρόνου άσκησης δραστηριότητας, της βεβαίας διακοπής της δραστηριότητας και βεβαίως και η οικονομική διευθέτηση των οφειλομένων εισφορών, θέματα τα οποία με τις διαδικασίες που ακολουθούνται σήμερα ανακύπτουν κατά την διάρκεια της συνταξιοδότησης επιβαρύνοντας έτσι σημαντικά την ήδη χρονοβόρα διαδικασία. Πέραν δε αυτού η εκ των προτέρων γνώση της ύπαρξης οφειλών και η έγκαιρη τακτοποίηση των οικονομικών εκκρεμοτήτων μόνο ωφέλεια

μπορεί να σημαίνει τόσο για τους ασφαλιστικούς φορείς όσο και για τους ίδιους τους ασφαλισμένους.

Αποτελεί διαχρονική αξία για την ορθή λειτουργία ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης η ανάπτυξη ασφαλιστικής συνείδησης από τους ίδιους τους ασφαλισμένους είτε αυτοί είναι μισθωτοί είτε είναι αυταπασχολούμενοι.

Η διαδικασία λήψης προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης εντάσσεται αναμφίβολα στην λογική της ανάπτυξης και ορθής λειτουργίας της ασφαλιστικής συνείδησης, που καθιστά τους ασφαλισμένους αναγκαίους αρρωγούς στην προσπάθεια βελτίωσης και επιτάχυνσης της διαδικασίας συνταξιοδότησής τους. Δεν υπάρχει δε αμφιβολία ότι αν για να ολοκληρωθεί η διαδικασία απαιτείται και σύμπραξη του ασφαλισμένου, αυτή είναι καλύτερα να προσφέρεται πριν την υποβολή της αίτησης παρά μετά όταν βεβαίως επείγεται γιατί εξ αυτής εξαρτάται βιοποριστικά.

Πλην όμως των άλλων, όπως προελέχθη, όταν είναι πλήρως εξακριβωμένοι οι ανά φορέα χρόνοι ασφάλισης είναι πολύ εύκολο να εντοπισθεί ο αρμόδιος για την απονομή της σύνταξης φορέας, ιδίως όταν είναι αυτός με τον περισσότερο χρόνο. Έτσι λοιπόν είναι πολύ εύκολο η αίτηση συνταξιοδότησης να υποβάλλεται στον αρμόδιο για την απονομή φορέα, αν δε υποβληθεί σε άλλο και όχι στον αρμόδιο, αυτός να διαβιβάζει την περίπτωση απ' ευθείας στον αρμόδιο και να αποφεύγεται έτσι η πολύπλοκη, αναχρονιστική και ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία αναζήτησης και εντοπισμού του αρμόδιου φορέα, που ακολουθείται σήμερα η οποία επιμηκύνει αδικαιολόγητα τον απαιτούμενο για απονομή της σύνταξης χρόνο. Στον τομέα αυτό ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει και η προτεινόμενη αλλαγή, για τις περιπτώσεις αναπηρίας και θανάτου, όπου πλέον αρμόδιος φορέας θα είναι ο τελευταίος εφ' όσον έχει σ' αυτόν χίλιες (1000) ημέρες εργασίας από τις οποίες τριακόσιες (300) την τελευταία 5ετία. Η υιοθέτηση της προτεινόμενης ρύθμισης θα περιορίσει σημαντικά στις ιδιαίτερα ευαίσθητες

περιπτώσεις επαλήθευσης των ασφαλιστικών κινδύνων αναπηρίας και θανάτου, την ταλαιπωρία των δικαιούχων σύνταξης, σε μια φάση του ασφαλιστικού τους βίου που την έχουν απόλυτη ανάγκη.

Έτσι λοιπόν θεωρούμε ότι η υποχρεωτική με την υποβολή της αίτησης συνυποβολή των προσυνταξιοδοτικών βεβαιώσεων από όλους τους φορείς που κάθε ασφαλισμένος εντάχθηκε στο παρελθόν θα επιταχύνει τα μέγιστα την διαδικασία συνταξιοδότησης.

Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ήδη έχει υλοποιήσει τη χορήγηση προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης και με το άρθρο 33 του Ν. 3518/06 συστήθηκε στο Περιφερειακό Υποκατάστημα Συντάξεων Αθηνών νέα Υποδιεύθυνση (Κ.ΑΝ.).

Για την βελτιωμένη υποστήριξη αυτής της νέας διαδικασίας, θα πρέπει να αναπτυχθούν σταδιακά μηχανογραφικές εφαρμογές, ώστε να είναι εφικτή όχι μόνο η τήρηση αλλά κυρίως η δυνατότητα άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των φορέων (διαλειτουργικότητα).

Κρίνεται σκόπιμο να δημιουργηθεί μια κεντρική Βάση Δεδομένων, στην οποία θα καταχωρούνται τα στοιχεία ασφάλισης των ασφαλισμένων, από όλους τους Ασφαλιστικούς Φορείς. Με βάση τις τελευταίες εξελίξεις για καθιέρωση από 1-6-2009 του ΑΜΚΑ σε όλους τους ασφαλισμένους, θα είναι εφικτή από όλους τους Ασφαλιστικούς Φορείς η δυνατότητα καταχώρησης στοιχείων ασφάλισης (που άπτονται του Φορέα τους) αλλά και παράλληλα η δυνατότητα άντλησης των συνολικών στοιχείων ασφάλισης, ανεξάρτητα Φορέα καταχώρησης.

Πέραν αυτού και για όσα λοιπά θέματα απαιτείται αλληλογραφία για ανταλλαγή ή επιβεβαίωση πληροφοριών μεταξύ των φορέων θα πρέπει να καθιερωθεί πλέον η ηλεκτρονική (μέσω mail ή fax) αλληλογραφία, η οποία θα προηγείται της παραδοσιακής και θα βοηθήσει τα μέγιστα στην επιτάχυνση. Αν υπολογίζουμε ότι ο μέσος χρόνος απονομής σύνταξης με διαδοχική ασφάλισης είναι οι 12 μήνες, είναι βέβαιο ότι 2-3 μήνες «αναλίσκονται» στην

διαδικασία της αλληλογραφίας και της ανταλλαγής των αναγκαίων πληροφοριών τουλάχιστον δε 4-5 στην αναζήτηση του αρμόδιου για την απονομή της σύνταξης φορέα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να «κερδίσουμε» τον χρόνο αυτό περιορίζοντας την ταλαιπωρία των μελλόντων συνταξιούχων.

Τέλος οι αρμόδιες υπηρεσίες απονομών θα πρέπει καθ' ολοκληρία να εφαρμόσουν το πρόγραμμα αυτεπάγγελτης αναζήτησης πιστοποιητικών, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την σχετική νομοθεσία του Υπουργείου Εσωτερικών. Η προμνησθείσα σύμπραξη των ασφαλισμένων για βελτίωση και επιτάχυνση της διαδικασίας θα πρέπει αρμονικά να συνδυασθεί με την εφαρμογή και πλήρη τήρηση των αρχών της χρηστής διοίκησης και του σεβασμού των μελλόντων συνταξιούχων έτσι ώστε οι φορείς ασφάλισης να αναδεικνύονται ως φορείς αναγνώρισης αμφίπλευρης αξιοπρέπειας.

Επιγραμματικά επομένως η Επιτροπή προτείνει:

1. Ενεργοποίηση του θεσμού της προσυνταξιοδοτικής βεβαίωσης για κάθε φορέα που ασφαλίσθηκε ο ενδιαφερόμενος. Ενδεικτικός χρόνος αναζήτησης 2 έτη προ της συνταξιοδότησης.

2. Δημιουργία τμήματος χορήγησης προσυνταξιοδοτικών βεβαιώσεων στις υπηρεσίες συντάξεων των ασφαλιστικών φορέων.

3. Υποβολή αίτησης στον πιθανολογούμενο ως αρμόδιο για την απονομή σύνταξης φορέα, αν δε η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδιο άμεση και απ' ευθείας διαβίβαση στον αρμόδιο.

4. Συνοποβολή με την αίτηση συνταξιοδότησης των προσυνταξιοδοτικών βεβαιώσεων.

5. Αξιοποίηση της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

6. Αξιοποίηση της αυτεπάγγελτης αναζήτησης πιστοποιητικών από τις αρμόδιες υπηρεσίες σύνταξης.

7. Απώτερος στόχος η οργάνωση συστήματος μηχανογράφησης σε συνδυασμό με το σύστημα Α.Μ.Κ.Α. για την τήρηση Δελτίου Διαδοχικής Ασφάλισης.

Οι προτάσεις της Επιτροπής για βελτίωση του θεσμού της Διαδοχικής Ασφάλισης υποβάλλονται σε μια ιδιαίτερα δυσχερή οικονομική περίοδο που το ζητούμενο από την Πολιτεία είναι οι περιορισμοί των δαπανών και όχι η αύξησή τους. Και αυτό βεβαίως αφορά και το ύψος του ποσού της σύνταξης. Επισημαίνεται όμως ότι το οποιοδήποτε ποσοστό αύξησης θα αφορά μόνο τις απονεμηθσόμενες και όχι τις ήδη χορηγούμενες συντάξεις, που βεβαίως σημαίνει ότι το συνολικό κόστος τουλάχιστον για τα πρώτα έτη θα είναι περιορισμένο.

Η βελτίωση του θεσμού πέραν της αύξησης των απονεμομένων συντάξεων, της άρσης των αδικιών και της αποκατάστασης της παροχικής ισότητας, στο μέτρο του δυνατού, περιλαμβάνει και την απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας. Θεωρούμε δε ότι οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στο Πόρισμα στοχεύουν ακριβώς στην επίτευξη όλων αυτών των στόχων, που θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος ότι στοιχειοθετούν και καταδεικνύουν και το επίπεδο του κοινωνικοασφαλιστικού μας πολιτισμού.

Η ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ
ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Δημήτριος ΑΘ. Μπούρλος

Γεώργιος Ψηλός

Αικατερίνη Γραμματικά

Δημήτριος Κυριάκης

Ιωάννα Γάτη

Ευάγγελος Τσιάκαλος

Αικατερίνη Ταλιαδώρου

Μαρία Πολυχρονοπούλου